

Karlstad Business School
Handelshögskolan vid Karlstads universitet

Ida Holmblad & Jonas Tybring

Varför har privatpersoner minskat sitt sparande i aktier?

Why have individuals reduced their stock market
investments?

Företagsekonomi
C-uppsats

Termin: VT 2012
Handledare: Tommy Bood

Karlstad Business School
Karlstad University SE-651 88 Karlstad Sweden
Phone: +46 54 700 10 00 Fax: +46 54 700 14 97
E-mail: handels@kau.se www.hhk.kau.se

Förord

Vi vill börja med att rikta vår tacksamhet till våra respondenter som ställt upp på våra intervjuer och i vår enkätundersökning.

Ett varmt tack vill även riktas till vår handledare Tommy Bood som har varit ett stort stöd genom hela studien.

I denna studie har alla delar författats gemensamt.

Karlstad, maj 2012

.....
Ida Holmblad

.....
Jonas Tybring

Sammanfattning

Titel: Varför har privatpersoner minskat sitt sparande i aktier?

Nivå: Kandidatuppsats i företagsekonomi, 15 högskolepoäng

Författare: Ida Holmblad & Jonas Tybring

Handledare: Tommy Bood

Problematik: Antalet aktietransaktioner på den svenska aktiemarknaden har ökat de senaste åren medan antalet privatpersoner som sparar i aktier har minskat. Vad är de bakomliggande orsakerna till att privatpersoner har ändrat sitt placeringsmönster de senaste åren? Har privatpersoner ändrat sitt fokus från aktiehandel till andra finansiella instrument? Hur ser framtiden ut för sparande i aktier bland privatpersoner?

Syfte: Syftet med denna studie är att beskriva och förklara de bakomliggande orsakerna till varför privatpersoner har ändrat sitt placeringsmönster. Samt att utforska framtidsutsikten för sparandet i aktier bland privatpersoner.

Metod: Studien har genomförts med en kombination av kvalitativ och kvantitativ metod. Den primära metoden har varit kvalitativ och den kvantitativa metoden användes som stöd för att få en annan infallsvinkel till problematiken.

Resultat: Genom studien har det framkommit att privatpersoner har ett minskat förtroende eftersom det är hög volatilitet på aktiemarknaden. Det anses även vara tidskrävande och svårt att sätta sig in i aktiemarknaden. Framtidsutsikten för sparande i aktier bland privatpersoner är att det anses minska beroende på hur aktiemarknaden utvecklar sig.

Nyckelord: Aktiesparande, högfrequenshandel, aktiemarknaden, risk.

Abstract

Title: Why have individuals reduced their stock market investments?

Grade: Bachelor Thesis in Business Administration, 15 ECTS Credit

Authors: Ida Holmblad & Jonas Tybring

Supervisor: Tommy Bood

Problems: The number of stock transactions on the Swedish stock market has increased in recent years while the number of individuals who invest in stocks have declined. What are the underlying reasons why individuals have changed their investment patterns in recent years? Do individuals have changed their focus from stocks to other financial instruments? What is the future for savings in stocks for individuals?

View: The purpose of this study is to describe and explain the underlying reasons of why the individuals have changed its investment pattern and to explore prospect for the future for the saving in stocks among individuals.

Method: This study was conducted with a combination of qualitative and quantitative methodology. The primary method has been qualitative and the quantitative method where used as a support to obtain a different approach to the problem.

Results: The result from this study is that individuals have a reduced trust to the stock market because it is large fluctuations in the stock market. It is also time-consuming and difficult to understand the stock market. Prospect for the future of saving in stocks among individuals is that it is considered to decrease depending on how the stock market develops.

Keywords: Saving in shares, high-frequency trading, stock market, risk.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1. Problembakgrund.....	1
1.2. Problemformulering.....	2
1.3. Syfte.....	2
1.4. Avgränsningar.....	2
2. Metod.....	3
2.1. Val av metod	3
2.2. Kombination av kvalitativ och kvantitativ forskning	4
2.3. Tillämpning av kvalitativ metod.....	5
2.4. Tillämpning av kvantitativ metod.....	7
2.5. Validitet och reliabilitet.....	8
3. Teori	9
3.1. Definition av aktier.....	9
3.2. Faktorer som påverkar en privatperson vid investeringsbeslut.....	9
3.2.1. Utbildning	9
3.2.2. Erfarenhet.....	10
3.2.3. Förtroende.....	10
3.2.4. Välmående.....	11
3.3. Aktiemarknaden.....	11
3.3.1. Risk.....	12
3.3.2. Alternativa placeringar.....	13
3.3.3. Kostnader för aktiehandel	14
3.3.4. Högfrequenshandel.....	14
3.4. Effektivitetsprincipen	14
4. Empiri	16
4.1. Handelsbanken	16
4.2. SEB.....	19
4.3. Danske Bank	22
4.4. Swedbank.....	25
4.5. Nordea.....	27
4.6. Acta	30
4.7. Enkätundersökning.....	34
5. Analys.....	36
5.1. Upplever ni att privatpersoner påstår sig ha ett minskat förtroende för aktiemarknaden?	36
5.2. Har ni ändrat era rekommendationer till investeringar med mindre risk?	36
5.3. Uppfattar ni att privatpersoner är mer försiktiga med sina placeringar idag?.....	37
5.4. Var upplever ni att privatpersoner placerar sitt kapital istället?	37
5.5. Vad tror ni är de bakomliggande faktorerna till att privatpersoner minskar sitt aktieplaceringar?.....	37
5.6. Vad har ni för åsikt om högfrequenshandel/robothandel?	38
5.7. Kan anledningen till att sparande i aktier har minskat bero på att privatpersoner har låg kunskap om ekonomi?.....	38
5.8. Kan det uppfattas vara kostsamt att handla med aktier med exempelvis courtageavgifter?	38
5.9. Kan det uppfattas krångligt att handla med aktier?	39
5.10. Hur ser ni på framtiden för aktieplaceringar?	39

6. Slutsats	40
6.1. Förslag till fortsatta studier	41
Referensram	42
Bilagor	46
Bilaga 1.....	46
Bilaga 2.....	47
Bilaga 3.....	48

1. Inledning

I denna inledande del förklaras bakgrunden till denna studie, därefter följer problemformulering och syfte samt en avgränsning till problemet.

1.1. Problembakgrund

Enligt Statistiska centralbyråns Aktieägarstatistik från 2012-02-24 har antalet aktieägare i Sverige minskat. I slutet av år 2011 var det 15,5 procent av befolkningen som ägde aktier medan andelen var 16,5 procent år 2010, minskningen motsvarar 78 000 personer. Sedan år 2002 har den andelen aktieägare i befolkningen minskat för varje år (Statistiska centralbyrån 2012).

År 2000 hade Stockholmsbörsen i genomsnitt 54 835 antal aktietransaktioner per dag medan år 2009 ökade dessa till 121 942 transaktioner per dag. I februari år 2012 hade antalet transaktioner dubblerats sedan år 2009. En transaktion i februari år 2012 bestod i genomsnitt av 800 aktier. Aktiehandeln har ökat de senaste 10 åren trots viss osäkerhet på marknaden (Nasdaq OMX 2012).

I oktober år 2007 toppar aktiemarknaden i USA sitt värde och ett år senare inträffar det största börsraset i USA sedan år 1929. Aktiekurser föll med drygt 20 procent på de största börserna i världen under en vecka och föll som mest med drygt 50 procent. Det svenska OMX-indexet föll under samma period som mest 55 procent och efter det har en viss återhämtning skett. På aktiemarknaden skedde det under denna period stora kast, en dag kunde kursen gå upp med 10 procent medan nästa dag gå ner lika mycket, denna volatilitet förklaras av den finansiella krisen (Lybeck 2009).

Enligt Macki Schiller som arbetade som aktiemäklare på Öhmans fondkommission år 2008, drog finansorn kraftigt ner handeln på Stockholmsbörsen, aktiehandeln minskade med drygt 30 procent (Friskman 2008).

Majoriteten av alla finanskriser, inklusive denna, har föregåtts av en överdriven optimism. Ursprunget av finanskriser beror oftast på dålig politik och dåligt fungerande marknader. När bubblorna eller kriserna visar sig kommer det ofta som en överraskning för exempelvis ledande politiker och ekonomer (de Vylder 2009).

Under Avanza Forum måndagen den 12 mars 2012 i Globen ställdes frågan: "Har du förtroende för börsen?" till de 500 deltagarna, svaret blev att en av tre har tappat förtroende för aktiemarknaden (Wrede 2012).

Tidigare studier kring varför det ska sparas i aktier har Calvet et al. (2007) diskuterat, där påpekar de att det är ett investeringsmisstag att inte äga riskfyllda tillgångar såsom aktier.

Efter finanskrisen år 2008 har författarnas intresse väckts av hur sårbar världen är för förändringar i det finansiella systemet. Hur det påverkar företag, som i sin tur påverkar privatpersoner och hur de i det stora hela påverkar våra ekonomiska beslut. Intresset för att undersöka på hur privatpersoner resonerar och agerar med aktiehandeln och vad det är som påverkar dem vid sina ekonomiska beslut har ökat allteftersom arbetet med denna studie har fortskridit.

1.2. Problemformulering

Antalet aktietransaktioner på den svenska aktiemarknaden har ökat de senaste åren medan antalet privatpersoner som sparar i aktier har minskat. Vad är de bakomliggande orsakerna till att privatpersoner har ändrat sitt placeringsmönster de senaste åren? Har privatpersoner ändrat sitt fokus från aktiehandel till andra finansiella instrument? Hur ser framtiden ut för sparande i aktier för privatpersoner?

1.3. Syfte

Syftet med denna studie är att beskriva och förklara de bakomliggande orsakerna till varför privatpersoner har ändrat sitt placeringsmönster. Samt att utforska framtidsutsikten för sparandet i aktier bland privatpersoner.

1.4. Avgränsningar

Ambitionen med denna studie är att undersöka anledningarna till varför privatpersoner har minskat sitt sparande i aktier. Det empiriska urvalet av respondenter är till största del begränsad till Karlstad vilket medför att studien inte tar hänsyn till hela populationen och kan därför inte generaliseras.

En annan aspekt som är intressant i sammanhanget, men som inte har hanterats inom ramen för denna studie är kategorisering av privatpersoner i form av exempelvis inkomst, ålder, kön och sysselsättning. Dessa aspekter kan ses som viktiga i sammanhanget.

2. Metod

I denna del redogörs val av metod samt hur tillvägagångssättet har sett ut för insamling och tillämpning av data.

2.1. Val av metod

Enligt Bryman och Bell (2005) skiljer oftast författare på kvantitativ eller kvalitativ forskning, den största skillnaden är sättet att samla information.

Figur 2.1 Skillnader mellan kvantitativ och kvalitativ forskning.

Dimensioner	Kvantitativ	Kvalitativ
1. Den kvalitativa forskningens roll	Förberedande	Ett sätt att utforska aktörernas tolkningar
2. Relationen mellan forskare och objekt	Distanserad	Nära
3. Forskarens förhållningssätt	Utanför (outsider)	Innanför (insider)
4. Relationen mellan teori/begrepp och forskning	Bekräftelse	Växer fram efterhand
5. Forskningsstrategi	Strukturerad	Ostrukturerad
6. Resultatens natur	Nomotetiska	Idiografiska
7. Bilden av den sociala verkligheten	Statisk och något yttre i förhållande till aktören	Processinriktad och något som konstrueras socialt av aktören
8. Informationens art	”hård”, reliabel	Rik, går på djupet

Bryman (1997) sid 133.

Enligt Bryman och Bell (2005) uppfattas kvalitativ forskning som en forskningsstrategi som vanligtvis lägger vikt på ord och det är vanligt att beskriva kvalitativ forskning som att den är inriktad mot generering och inte prövning av teorier. Kvantitativ forskning betonar däremot kvantifiering när det gäller insamling och analys av data och denna metod prövar teorierna. Det mest grundläggande draget i kvalitativ forskning är den uttalade viljan att se eller uttrycka händelser, handlingar, normer och värden utifrån de studerade personernas eget perspektiv (Bryman 1997).

Kvalitativa forskare uppmuntrar överlag ett synsätt som innebär att teoriformulering och teoriprövning sker samtidigt med insamlingen av information (Bryman 1997). Teori antas vara en följd av undersökningen, istället för en utgångspunkt (Bryman & Bell 2005).

Utifrån den beskrivna informationen ska den kvalitativa metoden användas eftersom den anses vara mest lämpad för studien. Genom att den kvalitativa metoden sätter få begräsningar i de svar som respondenten möjligen kan ge, resulterar i att studien får chansen att formas i takt med intervjuprocessen. För att få ett annat synsätt på studien genomförs en kombination av både kvalitativ- och kvantitativ metod.

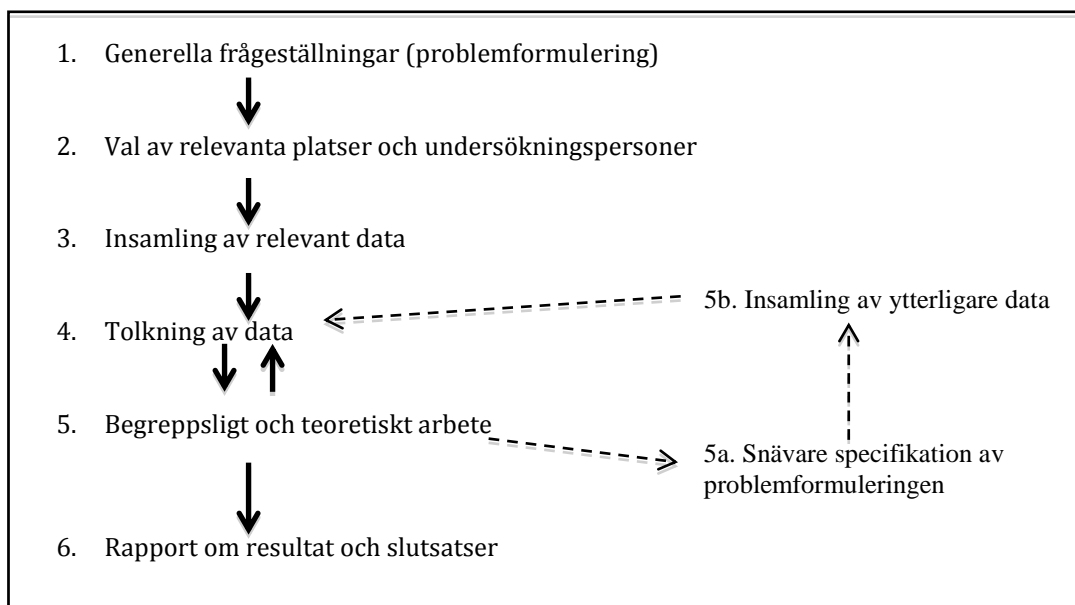
2.2. Kombination av kvalitativ och kvantitativ forskning

Enligt Bryman och Bell (2005) kan den kvantitativa forskningen ge stöd åt den kvalitativa forskningen och det ska studien använda sig av. Metoden kan användas då forskaren inte enbart kan förlita sig på vare sig en kvalitativ eller kvantitativ metod utan stöd för resultaten måste hittas med hjälp av andra strategier.

Den kvalitativa metoden har använts som bas i denna studie och den kvantitativa undersökning har endast använts som ett komplement eller som ett bevis på vad som upplevs vid intervjuerna stämmer överens med vad de privatpersoner som genomför enkätundersökningen upplever. För att komma i kontakt med vår målgrupp, privatpersoner som har någon form av sparande, som inte kan nås via kvalitativa metoder har det genomförts en enkätundersökning. Genom detta inslag har det kvantitativa synsättet använts för att få en bild över vad privatpersoner anser om den minskade aktiehandeln.

2.3. Tillämpning av kvalitativ metod

Figur 2.2 En översiktlig bild av de huvudsakliga stegen i en kvalitativ forskning.

Figur hämtad ur Bryman och Bell (2005). s. 300.

Steg 1. Generella frågeställningar

Anledningen till studien är dagens debatter om aktiehandelns utveckling och detta väckte intresset för hur privatpersoner reagerar på utvecklingen. Problemformuleringen utvecklades under arbetets gång och den behandlar de områden som anses vara intressanta och som var förenligt med syftet.

Steg 2. Val av relevanta platser och undersökningspersoner

Författarnas val av undersökningspersoner grundade sig på önskemålet att komma i kontakt med personer på de olika bankkontoren som arbetar kontinuerligt med privatpersoner och placeringar. En person som hör vad kunderna tycker och ser hur de agerar, en placeringsspecialist/kapitalförvaltare. Samt även Acta, som aktivt verkar med investeringsrådgivning för privatpersoner.

Steg 3. Insamling av relevant data

Enligt Bryman och Bell (2005) är intervju den mest använda metoden i kvalitativ forskning och den anses vara attraktiv för att den ger en bra flexibilitet. Den intervjumodell som har använts i studien är den strukturerade, den går ut på att intervjuaren ställer frågor till respondenten utifrån ett

fastställt intervju- eller frågeschema, det viktiga är att frågorna ställs i samma ordning som schemat anger samt att frågorna formuleras på samma sätt vid respektive intervju. Genom att använda en strukturerad intervjumetod kan respondenternas svar jämföras på lämpligt sätt. Intervjumall och enkäten finns som bilaga 1 och 2.

Intervjufrågorna delades ut till respondenten ett par dagar innan intervjun ägde rum för att ge respondenten en chans att förbereda sig. Inför intervjun hade det även förberetts ett antal följdfrågor för att få ett bra flyt i intervjun.

Det genomfördes totalt sex stycken intervjuer, fem av dessa genomfördes på företagens egna kontor. Intervjuerna utfördes med de fyra storbankerna i Karlstad: Handelsbanken, Swedbank, SEB och Nordea. Även finanshuset Acta i Karlstad har intervjuats på plats. Det genomfördes även en telefonintervju med Danske Bank i Stockholm, då det inte fanns möjlighet för en personlig intervju.

Anledningen till att våra respondenter valdes ut är att många privatpersoner går till banken för att få rådgivning vid investeringar och placeringar, det är även bankerna som uppmärksammar om privatpersoners sparbetende förändras. Genom detta valdes de fyra storbankerna ut men även Danske Bank som är en mindre aktör på den svenska bankmarknaden för att se om de har samma bild som de övriga. Av samma orsak valdes Acta som inte är en bank i den formen utan de arbetar mer med investeringsrådgivning.

Steg 4. Tolkning av data

Alla intervjuer spelades in för att minska andelen feltolkningar, efter att ha genomfört respektive intervju skrevs det ner vad som blev sagt och konstaterat under intervjun. Efter att ha genomfört alla sex intervjuer jämfördes och analyserades all relevant information som framkommit under våra möten med respondenterna. Författarna har valt att utforma empirin genom att ställa upp respektive respondents svar i samma ordning som i intervjumallen, för att få en god översikt över vad varje respondent anser och för att få en strukturerad läsning.

Steg 5. Begreppsligt och teoretiskt arbete

Teorin i studien hämtades för att täcka in de intressanta områdena för att svara på de bakomliggande orsakerna till minskad aktiehandel bland privatpersoner. Efter insamlingen av teorin och empirin sammanställdes en analys för att undersöka om teorin överensstämmer med empirins delar med enkätundersökningen och intervjuerna.

Steg 5a. Snävare specifikation av problemformulering

Efter insamling av teorin ändrades frågeställningen för att bli mer specifik och mer begränsad till syftet.

Steg 5b. Insamling av ytterligare data

För att få en annan infallsvinkel av problemet bestämde författarna att genomföra en kompletterande undersökning i form av kvantitativ metod, en enkätundersökning. Tillämpning av den kvantitativa metod delen förklaras vidare i kapitel 2.4.

Steg 6. Att skriva en rapport om forskningen och dess resultat

Den sista delen i undersökningen är resultatdelen som består av en slutsats av observationer och tolkningar som framkommit i och med studien.

2.4. Tillämpning av kvantitativ metod

Från den kvantitativa metoden genomfördes en enkätundersökning, termen enkät kan förklaras av de situationer där respondenten på ett eller annat sätt besvarar ett antal frågor på egen hand. När frågorna ställs i en enkätundersökning kan de endera vara öppna eller slutna, på en öppen fråga kan respondenten svara fritt men på en sluten fråga svarar respondenten på ett antal fastställda svarsalternativ. I den enkätundersökning som användes i studien bestod frågeställningen av slutna frågor för att det ökar chansen att jämföra svaren mellan respondenterna. De slutna frågorna som ställdes var personliga faktafrågor, som gick ut på att respondenten skulle ge personlig information om exempelvis ålder, kön och sysselsättning (Bryman & Bell 2005). För att minimera risken för bortfall i enkäten utformades den på det vis att den såg enkel och genomförbar ut, för att respondenten inte skulle avskräckas från att besvara den. Undersökningen var även helt anonym.

För att säkerställa kvaliteten på enkätundersökningen genomfördes den först på en testgrupp på sju personer, där gruppen fick komma med feedback och förslag på förändringar. Efter lite ändringar tillfrågades ett slumpartat urval respondenter i Karlstad centrum under en dag. Målet var att täcka in de målgrupper som har en fast inkomst, de ska ha en möjlighet att spara en del av sin inkomst. Utgångspunkten var att jämföra respondenternas svar med varandras för att se om deras åsikter var lika. Om privatpersoner har blivit mer försiktiga med sitt aktiesparande och för att se om det finns något mönster mellan intervjuer med företagen på finansmarknaden och privatpersoner. Det blev dock problem med svarsfrekvensen i Karlstad centrum då det var svårt

att få personer att svara på vår enkät. Då genomfördes en kompletterande undersökning med bekvämlighetsurval med hjälp utav Internet och totalt tillfrågades ett sextiototal respondenter.

2.5. Validitet och reliabilitet

Enligt Jacobsen (2002) ska undersökningar i empirin alltid försöka minimera problem som har att göra med giltighet (validitet) och tillförlitligheten (reliabilitet).

Reliabilitet innebär att undersökningen är utförd på ett korrekt sätt. Exempelvis måste en opinionsundersökning bygga på ett urval där det inte är tillfälligheter som utgör utfallet. Desto fler som tillfrågas innebär att slumpfaktorer till stor del elimineras och det leder till en hög reliabilitet. Validitet innebär att det som ska undersökas är det som undersökts och inte irrelevant fakta (Thurén 1991).

För att säkerställa studiens tillförlitlighet har båda författarna deltagit vid intervjuerna samt att de har spelats in. Båda författarna har lyssnat igenom intervjuerna och sammanställt materialet för att undvika missförstånd och feltolkningar.

Eftersom undersökningen är av kvalitativ metod behövs det även utföras undersökningar om den interna och den externa giltigheten. Den interna giltigheten innebär att den information som eftersökts har funnits. För att granska den interna giltigheten ska undersökningen och slutsatsen kontrolleras mot andra undersökningar, även granska själva resultatet. Den externa giltigheten även kallad överförbarhet, innebär möjligheten att överföra resultatet som funnits i andra sammanhang. Alltså i vilken grad slutsatsen från en undersökning kan generaliseras (Jacobsen 2002).

Genom att öka studiens trovärdighet och därmed uppfylla intern giltighet har författarna strävat efter att komma i kontakt och intervjuat lämpliga respondenter som dagligen arbetar med ämnet i studien. En ytterligare åtgärd som är vidtagen för att öka studiens trovärdighet är att författarna väljer att presentera intervjupersonerna med namn och tillhörande företag. Det medför att läsaren har en chans att kontakta respondenterna för att kontrollera uppgifterna. För att öka möjligheten till att undersökningen ska kunna generaliseras har författarna arbetat med att få respondenter att svara på enkätundersökningen som har en inkomst och valmöjlighet till ett sparande. Dock kan undersökningen inte helt generaliseras.

3. Teori

Denna del av studien består av insamling av teori genom olika vetenskapliga artiklar och från avhandlingar.

3.1. Definition av aktier

Axelsson och Karlsson (1991) definierar aktie som en ägarandel i ett aktiebolag, finansieringskälla för aktiebolaget och en kapitalplacering för aktieägaren. Den som äger en aktie är delägare i det bolag som gav ut aktien. För att aktier ska fungera som en finansieringskälla och kapitalplacering måste det finnas en fungerande aktiemarknad. Enligt Nilsson (2003) motsvarar en aktie en andel i ett bolag och det är ett kvitto på en investerad summa pengar.

3.2. Faktorer som påverkar en privatperson vid investeringsbeslut

3.2.1. Utbildning

Rooij et al. (2010) genomförde en undersökning för att se relationen mellan finansiella kunskaper och aktiemarknadsdeltagande. De kom fram till att majoriteten av de tillfrågade hushållen hade grundläggande ekonomiska kunskaper, det vill säga en viss förståelse om de ekonomiska begreppen ränta, inflation och pengars tidsvärde. De kom även fram till att många av de tillfrågade inte visste skillnaden mellan obligationer och aktier, förhållandet mellan priser på obligationer och räntor eller grunderna till riskspridning. Finansiell kunskap skiljer sig beroende på utbildning, ålder och kön. Faktorerna påverkar de ekonomiska besluten, de individerna med låg kunskap är mindre angelägna att investera i aktier samt att de är mer beroende av ekonomisk rådgivning från familj och vänner.

Calvet et al. (2009) anser att de individer med mindre finansiella kunskaper har större sannolikhet till att begå ekonomiska misstag. De individer som är villiga att ta en finansiell risk är mer säkra på sin förmåga att de förstår aktiemarknaden och de grundläggande ekonomiska kunskaperna. Individer med hög ekonomisk kunskap är mer benägna att lita på professionella finansiella rådgivare. Den andelen individer som förlitar sig på finansiell information från tidningar, internet och böcker ökar när de grundläggande ekonomiska kunskaperna ökar. I den mån individen använder finansiell rådgivning som en invägning i sitt finansiella beslut leder det till ett bättre sparande och investeringsbeslut. Endast en liten andel av de individerna med låg utbildning, äger aktier medan aktieinnehavet ökar i samband med utbildningsnivå, inkomst och förmögenhet (Rooij et al. 2010).

De individer som inte deltar på aktiemarknaden är medvetna om sina begränsningar i ekonomisk kunskap. De kan reagera genom att inte delta på riskfyllda marknader, alternativt kan de betala avgifter och delegera sina beslut till finansiella rådgivare (Campbell 2006).

3.2.2. Erfarenhet

Individer med tidigare erfarenheter av aktiehandel påverkar deras vilja att i framtiden investera i aktier igen. Individen blir besviken när de säljer en aktie med en förlust och de negativa känslorna avskräcker dem att investera i liknande aktier, vid senare tillfällen. Författarna utgår från att beteendet återspeglar investerarnas känslomässiga reaktioner till handel och deras försök att distansera sig från negativa känslor såsom besvikelse och ånger. Det leder till att de kommer att hålla sig borta ifrån att investera i aktier (Strahilevitz et al. 2011).

3.2.3. Förtroende

Utbildning och uppväxt påverkar individens förtroende även i vilket land individen är uppvuxen i påverkar. Det är mer troligt att förtroendefulla individer köper aktier och riskfyllda tillgångar samt att de investerar en större del av sin förmögenhet i dem. Brist på förtroende minskar deltagandet på aktiemarknaden, men effekten av minskningen beror på kostnaden för att delta på aktiemarknaden såsom depåavgifter och courtage¹. Höga kostnader för att delta på aktiemarknaden leder det till att avkastning på investeringen minskar. En högutbildad privatperson med hög kunskap om aktiemarknaden påverkas inte i samma utsträckning av förtroende vid investeringsbeslut. Ett investeringsbeslut som beror på tillit bör minska i samband med privatpersoners utbildningsnivå samt dennes kunskap om marknaden, effekten av tillit ökar med en lägre utbildningsnivå. Om en individ har mindre förtroende för sin egen bank påverkar det investeringen i riskfyllda tillgångar och även placeringsbeteendet. För att främja ett aktieintresse krävs bättre utbildning om aktiemarknaden vilket reducerar de negativa effekterna som uppstår av minskat förtroende för aktiemarknaden (Guiso et al. 2008).

¹ Se bilaga 3

3.2.4. Välmående

De engelska forskarna Brown et al. (2005) har påvisat att finansiellt välmående inte bara är viktigt för en persons hälsa men även för ett psykiskt välmående. Det är därför viktigt att utveckla forskning för att motivera individer att ta finansiella beslut, speciellt finansiella beslut som relaterar till sparande och andra framtida finansiella beteenden.

Shim et al. (2012) fann att de upplevda ekonomiska effekterna hos individer minskades i takt med förändring i välmående. De fann också att de faktiska besparingarna och framtidsorienterade beslut var positivt relaterade till nuvarande ekonomiska välmående och även allmän känsla av välbefinnande.

3.3. Aktiemarknaden

Den något osäkra ekonomiska marknaden som har infunnit sig sedan ett par år tillbaka innebär att vid tillkännagivandet av en positiv (negativ) förändring i en ledande indikator, påverkar marknaderna i en riktning uppåt (nedåt). I en sådan ekonomisk miljö som infinner sig av ökad osäkerhet och oro, blir det ytterst svårt för finansiella rådgivare att ge godtycklig rådgivning till sina kunder. Det faktiska resultatet eller avkastningen på aktier kan påverka de finansiella marknaderna endast när de avviker från de förväntade resultaten (Somnath 2011).

Figur 3.1 Visar faktorer som påverkar aktiekurserna på aktiemarknaden.

1. Hur attraktiva andra investeringsalternativ är
2. Räntenivån
3. Beskattning av aktier
4. Konjunkturläge, det vill säga lönsamhetsnivå och utsikterna för den
5. Om likviditeten i samhällsekonomin är god eller ej, till exempel, om det är lätt att låna eller inte
6. Om utbudet av nya aktier (nyemissioner och introduktioner) är stort eller begränsat
7. Efterfrågan på aktier från till exempel. aktiefonder och försäkringsbolag
8. Hur utländska börser utvecklas
9. Huruvida massmedia har en positiv inställning till aktiemarknaden eller ej
10. Flödet av pengar till och från aktiemarknaden
11. Psykologiska faktorer - allt från eufori till djup pessimism

Hansson (2009) s. 47.

Faktorerna kan dels påverka aktiemarknaden i sin helhet men även förhållanden som avser varje företag för sig. Faktorerna inverkar på aktiemarknaden i sin helhet (Hansson 2009).

Om uppgången i en aktiekurs är förväntad, innebär det att vid tillkännagivandet av den förväntade informationen leder till att aktiekursen förblir på samma nivå som innan informationen tillkännagavs. Liknande är fallet för alla de tecken och signaler som används för att förutsäga framtiden på de finansiella marknaderna. Om marknaden räknar med att Riksbanken kommer att höja (sänka) räntorna, kommer de finansiella marknaderna endast att reagera om Riksbanken överraskar marknaderna och höjer (sänker) mer än vad förväntningarna ligger på. Därför är det de allmänna förväntningar som är nyckeln till att förstå volatiliteten som infinner sig på marknaden. När de allmänna förväntningarna är felaktiga och avviker från det verkliga värdet tenderar volatiliteten att öka, vilket innebär stora rörelser i aktiekurser. Om privatpersoner har korrekta förväntningar om framtiden innebär det att marknaden bör vara jämn, stabil och lätt att hantera. Om de har fel kommer marknaden vara instabil, ojämn och svår att förutse (Somnath 2011).

3.3.1. Risk

Ett år kan utvecklingen på aktiemarknaden i sin helhet vara positiv för att nästa år ha en negativ utveckling, vilket medför en form av risk. Det innebär att någon måste "bära" den risken. Aktiemarknaden erbjuder möjligheter att överföra risken mellan investerare från de som vill bli av med den, till de som vill ha den risken. För att privatpersoner ska välja en högre risknivå vill de ha kompensation för det, vilket kallas en riskpremie. Aktieägare kan omfördela sin risk genom diversifiering och riskspridning. De flesta privatpersoner är försiktiga med att utsätta sig för risk, de är riskaverta (Varian 2012).

Enligt Harrington och Niehaus (2003) är "riskavert" en individ som kräver en form av riskpremium för att de ska acceptera den högre risknivån. Privatpersoner behöver en högre förväntad avkastning för att de ska investera i aktier än i exempelvis obligationer, eftersom aktier medför en större risk.

Risk är en viktig faktor för aktieinnehav och den förklarar en del av de skillnader som finns mellan individer. De som inte är villiga att ta risker är inte heller angelägna om att delta i aktiemarknaden (Rooij et al. 2010).

Risktoleranta individer föredrar att investera sin förmögenhet i högriskoptioner medan de individer som är riskaverta föredrar att investera i obligationer eller fastränteplaceringar. Ett aggressivt sparbetående förknippas

med högre nivåer av framtida tidsperspektiv, kunskap om ekonomisk planering och finansiell risktolerans. Hos de individer som har en hög medvetenhet om framtiden finns det en betydande relation mellan risktolerans och sparbetenden (Jacobs-Lawson & Hershey 2005).

Ekonomer argumenterar ofta att det är ett stort investeringsmisstag att inte placera sitt kapital i riskfyllda tillgångar såsom aktier. De finansiellt kunniga individerna investerar mer effektivt men också mer aggressivt, och generellt sett ådrar de sig högre avkastning men även förluster. Förlusterna uppstår genom dålig diversifiering, riskspridning eller att privatpersoner har för hög risk (Calvet et al. 2007).

3.3.2. Alternativa placeringar

Enligt Statistiska centralbyråns "Aktieägarstatistik" har antalet aktieägare minskat sedan år 2002. De anser även att privatpersoner investerar sin inkomst i andra placerings alternativ istället för aktier. Statistiska centralbyråns "Sparbarometern" visar värdet på hushållens placeringar.

Figur 3.2 Visar var svenska hushållen placerar sin inkomst.

(mkr) 4e kvartalet	2000	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Bankinlåning	414 137	688 749	841 245	909 590	948 809	1 036 450	1 130 061
Obligationer	107 101	130 162	165 037	161 292	165 838	135 432	119 047
Aktier	652 942	659 427	579 362	360 825	514 950	605 285	435 286
Fondandelar	413 140	644 160	599 077	426 006	544 814	600 270	521 273

Statistiska centralbyrån (2012).

I fjärde kvartalet år 2011 hade privatpersoner 1 130 061 miljoner svenska kronor på bankkonton. Fjärde kvartalet år 2006 hade de 688 749 miljoner kronor, vilket innebär att placering på bankkonton har ökat med 441 312 miljoner kronor mellan år 2006 till slutet av år 2011. Värdet på hushållens obligationer ökade mellan år 2000 till 2009. Efter år 2009 har obligationsvärdet minskat. Aktievärdet hos hushållen har fluktuerat över tiden men mellan år 2010 och 2011 minskade värdet med ungefär 170 000 miljoner kronor. Även fondvärdet har fluktuerat över tiden (Statistiska centralbyrån 2012).

3.3.3. Kostnader för aktiehandel

Höga kostnader för att delta på aktiemarknaden kan minska portföljens avkastning. En aktie med hög avkastning kan sluta med en relativt låg nettoavkastning om transaktionskostnaderna är höga. Detta innebär att transaktionskostnaderna är en viktig faktor att tänka på när investeringar ska genomföras (Bikker et al. 2008).

3.3.4. Högfrequenshandel

Högfrequenshandel² innebär en hyperaktiv algoritmiskhandelstrategi där en handlare rör sig in och ut ur aktier med extremt korta intervall i ett försök att fånga små vinster per transaktion. Algoritmhandel³ och högfrequenshandel är lika varandra förutom att algoritmhandelns hålltider, hur länge de håller en position, kan variera. Högfrekventa handlare tenderar att inte hålla signifikant långa eller korta positioner vid varje given tidpunkt och tenderar att avsluta dagen i ett nolläge, vilket innebär att det inte blir ett ägande över natten (Brogaard 2010).

Teknisk utveckling har revolutionerat sättet att handla finansiella tillgångar på. Numera är varje steg av handeln, från orderläggning till handelsplatsen automatiserade. Genom utvecklingen minskar spreaden⁴ på aktiekurserna. Minskade kostnader för handeln leder i slutändan till att minska kostnaden för kapital vilket innebär att likviditeten ökar, ett exempel på utvecklingen är högfrequenshandeln. Många marknadsaktörer använder nu högfrequenshandel. Den är definierad som användningen av algoritmer för att automatiskt göra vissa beslut om handel, skicka ordrar och sedan hantera dessa ordrar (Hendershott et al. 2011).

3.4. Effektivitetsprincipen

Aktiemarknadens främsta roll är att fördela resurser i form av investerares aktiekapital. Generellt är en idealisk marknad, en marknad där priserna ger korrekta signaler och helt reflekterar all tillgänglig information som finns på marknaden. Marknaden där priserna speglar all tillgänglig information kallas effektiv marknad och den delas in i tre kategorier beroende på vilken typ av information som delges; svag, semi-stark och stark form av marknadseffektivitet. Svag form av marknadseffektivitet innebär att

² Se bilaga 3

³ Ibid.

⁴ Ibid.

aktiekurserna speglar all information som finns i historiska aktiekurser, innebörden är att priserna alltid är rätt och den förväntade pris förändringen under en viss tidsperiod är lika med en positiv trend. När aktiepriserna är ett bevis på effekten av olika typer av tillkännagivanden om offentlig information handlar det om den semi-stark marknadseffektivitet. Den tredje och sista formen av marknadseffektivitet är den starka formen. Det innebär att aktiepriserna reflekterar all möjlig information på marknaden och det betyder att ingen individ har högre chans till vinst än någon annan, det finns ingen aktör som har monopol på informationen. Dessa kategorier beror på hur priser överreagerar på information. I effektiva marknader kommer det vara lika vanligt med överreaktion som underreaktion (Fama 1970, 1998).

Det den effektiva marknadshypotesen menar att det är svårt att prognostisera vilken avkastning tillgångar ska ge i framtiden (Timmermann & Granger 2004).

4. Empiri

I denna del redogörs vår insamling av information från de sex respondenterna: Handelsbanken, SEB, Danske Bank, Swedbank, Nordea och Acta. Nedan presenteras även de 60 svar som erhöles vid enkätundersökningen. Vid intervjuerna användes en intervjumall som även kommer att vara grunden i denna del i studien.

4.1. Handelsbanken

Handelsbanken är en bank som har 746 kontor och är verksam i 22 länder, vars hemmamarknad räknas till Sverige, Danmark, Norge, Finland och Storbritannien. Handelsbanken grundades år 1871 och har idag närmare 11 200 medarbetare. Deras rörelseresultat år 2011 var 16,5 miljarder kronor (Handelsbanken 2012).

På Handelsbanken i Karlstad intervjuades Lars-Åke Bräck som är Kapitalplacerare, intervjun ägde rum den 25 april 2012.

Upplever ni att privatpersoner påstår sig ha ett minskat förtroende för aktiemarknaden?

Handelsbanken har upplevt att det är många kunder som har ett minskat förtroende på aktiemarknaden, att de inte förmår med att se de rörelser som sker på kort sikt. Detta har gjort att kunderna har blivit mer försiktiga med sina investeringar på senare år.

Har ni ändrat era rekommendationer till investeringar med mindre risk?

Handelsbanken rekommenderar sina kunder att investera mer mot kapitalsäkrade produkter, men Bräck påpekar att rekommendationerna är olika beroende på kundens preferenser men att de utgår från att kunderna ska ha en normalportfölj med en riskfördelning med 20 procent i råvaror. Han menar att det blir mindre rådgivning från bankens sida då kunder använder sig av Internet för att söka information.

Uppfattar ni att privatpersoner är mer försiktiga med sina placeringar idag?

Handelsbanken har märkt att deras kunder är mer försiktiga både med de tillgångarna de äger och nya placeringar.

Var upplever ni att privatpersoner placerar sitt kapital istället?

Bräcks egen känsla är att en del som sparat i enskilda aktier har gått över till fondsparande. I Sverige har privatpersoner under en lång tid sparat i fonder och han anser att fondsparande kommer att öka. Han upplever även att de har gått över till att handla i råvaror på olika sätt, strukturerade produkter som innefattar både certifikat som är både delvis kapitalsäkrade och helsäkrade produkter eller optioner.

Vad tror ni är de bakomliggande faktorerna till att privatpersoner minskar sitt aktieplacering?

De på Handelsbanken har konstaterat att den traditionella aktiehandeln har minskat och Bräck tror att den största orsaken till att detta har minskat är att aktiemarknaden rör sig oroligt mycket, exempelvis rör sig den svenska marknaden mycket mer än marknaderna i USA, England, Tyskland eller Japan.

“Det är inte jätteroligt att vara rådgivare när man har så stora svängningar i marknaden.”

Rörligheten gör att personer blir helt enkelt mer oroliga för det som sker på marknaden, dock kan dessa marknadssvängningar ge möjligheter också, till de som orkar sätta sig in i marknaden. En annan förklaring är att det finns många andra olika produkter nu på finansmarknaden, som inte fanns för 10-15 år sedan som till exempel optioner, certifikat och kapitalgaranterade typer av produkter.

Vad har ni för åsikt om högfrequenshandeln?

Den datastyrda handel gör att omsättningen ser ut att bli mycket större än vad den egentligen är, det är mycket som sker automatiskt. Det viktiga med omsättning är att aktien byter ägare, i dagens läge köper och säljer du fram och tillbaka utan att det blir nya ägare. Med datahandel går en köp- eller säljorder igenom på en tiondelssekund, en dator styrs inte av mänsklig hand mer än att den är programmerad. Det har blivit mer och mer datahandel än vad det var förr, snabbheten har utvecklats och Bräck tror att den kommer fortsätta ta över aktiemarknaden.

“Allting handlar om att göra transaktionen först, som på en auktion, till och med datakabelns längd påverkar”

Han menar även att högfrequenshandeln fungerar som “smörjmedel” till marknaden, den förstärker upp- och nedgång.

Kan anledningen till att sparande i aktier har minskat bero på att privatpersoner har låg kunskap om ekonomi?

Bräck tycker det är dåligt med utbildning i privatekonomi på grundskolan. Han funderar på varför skolorna inte har undervisning i detta som exempelvis belåning, deklaration och sparande. Han förespråkar även att personer på arbetsmarknaden som har erfarenhet i privatekonomi ska få möjlighet att föreläsa på skolor. Bräck menar att privatpersoner ibland bara ser den positiva sidan med aktier, de måste även ha kunskapen om att det finns risker med aktier, att investerat kapital kan minska eller till och med förloras helt.

“aktier är häftigt, men baksidan med aktier är nästan häftigare”.

Kan det uppfattas vara kostsamt att handla med aktier med exempelvis courtageavgifter?

Han tror inte att det uppfattas dyrt, det kan till och med vara dyrare att handla med fonder. Nu har Handelsbanken startat en nollkostnadsfond, en typ av indexfond som ska vara som ett alternativ för de som tycker det är dyrt att handla med aktier.

Kan det uppfattas krångligt att handla med aktier?

Han påpekar att deklaration av aktier är en del som är svår och krånglig att göra korrekt för en privatperson. Handelsbanken har haft mycket jobb och förfrågningar om deklarationer. Vid årsskiftet infördes ett investeringssparkonto⁵ som är framtaget för att underlätta för privatpersoner med deklaration av aktier.

Hur ser ni på framtiden för aktieplacering?

Bräck tror att aktiesparar trenden kommer fortsätta nedåt, den vanliga aktiespararen försvinner då de har det jobbigt i dagsläget och då det inte fylls på av yngre personer. Den datastyrda handeln kommer nog tyvärr ta över mer och mer. Han anser att aktiemarknadstrenden känns bra men att individerna måste ha långsiktigt perspektiv på sina placeringar.

⁵ Se bilaga 3

4.2. SEB

SEB är en bank som har funnits sedan år 1856. De är aktiva i ett 20 tal länder runt om i världen i bland annat Sverige, Danmark, Finland, Norge och i de Baltiska länderna. De har ungefär 17 000 anställda och de finns på 366 bankkontor runt om i världen. Rörelseresultat för SEB koncernen år 2011 var 15,3 miljarder kronor (SEB 2012).

Den 2 maj 2012 intervjuades Siv Andrée som arbetar på SEB i Karlstad som Kapitalrådgivare.

Upplever ni att privatpersoner påstår sig ha ett minskat förtroende för aktiemarknaden?

Andrée upplever att deras kunder har minskat intresset och tappat förtroendet för aktiehandel. Detta på grund av att det oftare kommer upp och nergångar i marknaden och att dessa är kraftigare nu än vad det var förr. Vid en nedgång på 25 procent behövs det 50 procents uppgång för att nå break-even⁶. Hon anser även att det var enklare att placera i aktier förr och då accepterades att bolag hade en tyngre period och att investerarna då rörde sig mer mellan olika svenska bolag och mellan branscher,

”Om det var stökigt på marknaden gick du ur och placerade istället i räntebärande placeringar.”

Hon förklarar att vid krisen år 2008 gick luften helt ur aktiemarknaden och det blev stopp på marknaden parallellt med att centralbankerna sänkte räntorna för att stimulera till köp men då fanns inga pengar på aktiemarknaden och inte heller på räntebärande placeringar genom att räntorna var låga. Då blev det mer tydligt att det behövdes användning av fler tillgångsslag, som råvaror, valutor, fastigheter, hedgefond⁷ som används som stabilisator i portföljen och private equity⁸.

Har ni ändrat era rekommendationer till investeringar med mindre risk?

SEB lägger stort fokus på att deras kunder ska ha ett större fokus mot att äga en portfölj. För 10-12 år sedan bestod en traditionell portfölj av 70 procent aktier och 30 procent i räntebärande placeringar. Hon påpekar att under det bästa året gick en sådan portfölj plus 35 procent medan det sämsta året gick de minus 25 procent, i genomsnitt var avkastningen ungefär 9 procent per år. En

⁶ Se bilaga 3

⁷ Ibid.

⁸ Ibid.

portfölj under de senaste åren var högsta avkastningen plus 25 procent och lägsta runt 0 procent, då blir genomsnitt avkastning ungefär 15 procent vilket är mycket bättre och då blir det självklart att du väljer den nya varianten av portfölj. Även om den nya portföljen hade haft en genomsnittlig avkastning på 9 procent skulle kunder ändå välja den nya då det kostar mindre i risk att satsa på den nya modellen av aktieportfölj jämfört med den traditionella.

Uppfattar ni att privatpersoner är mer försiktiga med sina placeringar idag?

Andrée anser att risktagande är ett värdeladdat ord som privatpersonen behöver lära känna och att de måste ha varit med om en riktigt dålig investering för att förstå vad risk egentligen är. SEB har en riskskala från 1-7, där 7 är hög risk. När privatpersonen hade en hög risk och när krisen kom, gick kunderna därefter ner till 1:a på riskskalan med extremt låg risk. Kunderna försöker att återuppbygga portföljerna men eftersom de ligger på en låg risknivå tar det lång tid. För att hjälpa sina kunder med att återuppbygga portföljen försöker SEB att kategorisera sina kunder i fyra olika profiler. De vet då ungefär vad kunderna kan tänkas investera i men det är kunden själv som bestämmer vilken risknivå de vill ligga i, det kan inte banken göra några rekommendationer på. De med riskprofil 1 har en låg risknivå, de som har en 2:a ligger på låg till måttlig riskprofil, de som har en 3:a har en måttlig till hög risknivå och de som har en 4:a har en hög riskbenägenhet. SEB försöker hitta placeringar som passar i dessa kategorier, de tänker mycket mot portfölj till exempel strategifonder som är i stort sett en färdigpaketerad strategi åt en kund, i många fall används detta som en bas åt kunden. Idén med en portfölj är att ha delar i alla tillgångsslagen för att kunden egentligen aldrig ska ha helt fel. Låg riskprofil passar de som vill ha en defensiv portfölj och då läggs det in andra typer av riskplaceringar i den portföljen.

“Risken blir lägre desto bredare en placering är, det vill säga när du har lagt fler saker i korgen och tvärtom när du smalnar av portföljen, desto högre blir risken.”

Var upplever ni att privatpersoner placerar sitt kapital istället?

Andrée upplever att många av kunderna som inte får någon rådgivning av SEB tar sina aktiepengar och lägger dem på ränteplaceringar och framförallt på fasträntekonto, där det placeras ett visst belopp till en viss löptid. På fastränteplaceringar kan privatpersonen börja återskapa ett förtroende av aktiemarknaden. Kunderna hos SEB investerar gärna i en ränteobligation med

stabil avkastning, ytterligare ett steg upp riskmässigt skulle det kunna tänkas investera i en företagsobligationsfond eller en high yield⁹.

Vad tror ni är de bakomliggande faktorerna till att privatpersoner minskar sitt aktieplacering?

Hon anser att en av anledningarna är att privatpersoner måste analysera mycket genom att aktiemarknaden rör sig mycket, speciellt eftersom det varit många upp- och nedgångar på aktiemarknaden. När det blir oro på aktiemarknaden slår verkan dubbelt upp genom att högfrequenshandeln reagerar på denna volatilitet. Det kan även bero på att informationen är snabbare och större idag.

Vad har ni för åsikt om högfrequenshandel?

Andrée påpekar att högfrequenshandel inte är en bra utveckling för privatpersoner och deras sparande i aktier. Hon tycker att alla måste kunna känna en trygghet och ärlighet till marknaden och det är viktigt för Andrée som rådgivare att hon har sina analytiker bakom sig. Att hon kan känna trygghet i att det de levererar är kvalité och att de inte utsätter sina kunder för högre risk än vad som är lämpligt. Med denna handel är det mycket avancerad teknik och det är frågan om någon ens förstår vad som händer. Hon anser att beslutsfattarna ska se över hur högfrequenshandeln ska fungera och verka på aktiemarknaden.

Kan anledningen till att sparande i aktier har minskat bero på att privatpersoner har låg kunskap om ekonomi?

Enligt Andrée är ekonomisk utbildning viktigt och framförallt att ge privatpersoner en känsla av vad pengar är och hur de får tag på pengar. Det är bra att konkretisera pengar då många har ett respektlöst förhållande till pengar.

”Har man inga pengar så lånar man lite”.

Kan det uppfattas vara kostsamt att handla med aktier med exempelvis courtageavgifter?

Deras kunder kan påpeka att det är höga avgifter, men hon anser att de måste ställa det i relation till andra avgifter eller vad de egentligen får för avgiften. Hon anser att det egentligen är billigt med aktiehandel jämfört med fonder.

⁹ Se bilaga 3

Fonder har blivit mer genomlysta än tidigare och genom prispress är det billigare att handla aktier.

Kan det uppfattas krångligt att handla med aktier?

Andréé upplever att kunderna tycker att deklaration av aktier är en krånglig aspekt men hon tror inte att det påverkar aktiehandeln, däremot påpekar hon att privatpersoner har inställningen att inget ska kosta, likaså med beskattning av aktier.

Hur ser ni på framtiden för aktieplacering?

Den som köper och säljer aktier tror hon är mer eller mindre ”ett utdöende släkte”. Att aktiehandeln i sig skulle ta slut, är inte realistiskt. Aktiehandeln kommer antagligen bli än större och mer globaliserat genom. Det ökar då behovet av att utbilda nya aktiesparare, det är viktigt att privatpersoner förstår vad det är de placerar i.

4.3. Danske Bank

Danske Banks historia går tillbaka till år 1871. De finns sedan år 1997 i Sverige då Östgöta Enskilda Bank förvärvades. Danske Bank är verksam i bland annat Danmark, Sverige, Norge, Finland, Irland och Baltiska länder. Danske Bank har 645 kontor i 15 länder och de har 21 320 anställda. I Sverige finns 50 kontor och över 1300 anställda. Koncernen hade ett resultat före skatt på 4,2 miljarder danska kronor år 2011 vilket motsvarar ungefär 5,25 miljarder svenska kronor (Danske Bank 2012).

Med Danske Bank genomfördes en telefonintervju med Jonas Löfgren som är Kapitalförvaltare i Stockholm, telefonintervjun ägde rum den 3 maj 2012.

Upplever ni att privatpersoner påstår sig ha ett minskat förtroende för aktiemarknaden?

Löfgren har uppfattat att den ”slentrianmässiga spararen” har försvunnit och tappat förtroendet för aktiemarknad, det är den typen av sparare som inte har hög kunskap om aktier. De personer som har god kunskap om aktiehandeln uppfattas fortfarande ha ett bra förtroende för aktiemarknaden.

Har ni ändrat era rekommendationer till investeringar med mindre risk?

De har till viss del ändrat sina rekommendationer genom att ekonomiska kriser kommer allt tätare. Den största skillnaden är att de utgår från kundens egen riskprofil vid rådgivning, men i huvudsak är rekommendationerna den samma.

Uppfattar ni att privatpersoner är mer försiktiga med sina placeringar idag?

Han upplever att de är mer försiktiga och har märkt att vissa av deras kunder efterfrågar andra placeringsalternativ. Det är främst de slentrianmässiga spararna som får sin information via media och har allmänt låg kunskap om aktier som har blivit mer försiktiga. De som har blivit ”brända” eller klivit på vid fel tillfälle när det har varit kraftiga uppgångar som även de har blivit mer försiktiga vilket Löfgren anser är någonting positivt.

Vad tror ni är de bakomliggande faktorerna till att privatpersoner minskar sitt aktieplacering?

Löfgren anser att anledningen är att privatpersoner har blivit ”brända” och klivit på vid fel tillfällen när det varit kraftiga uppgångar. Sedan påverkar det att aktiemarknaden har haft negativ utveckling under en längre tid med de senaste finanskriserna.

Vad har ni för åsikt om högfrequenshandel?

Den positiva delen med högfrequenshandel är att den tillför likviditet på marknaden och gör att skillnaden mellan köp- och säljkursen minskar. Löfgren tror inte att den påverkar kunderna direkt, utan högfrequenshandeln kan höja volatiliteten på marknaden. På långsikt menar han att den antagligen inte kommer göra någon direkt inverkan.

Var upplever ni att privatpersoner placerar sitt kapital istället?

Den slentrianmässiga spararen placerar istället en del i fonder men mest övergår de till ränte- eller kontoplaceringar. De privatpersoner som faller bort från aktiemarknaden är de som inte har kunskapen, det är även de som gör de största förlusterna.

Kan anledningen till att sparande i aktier har minskat bero på att privatpersoner har låg kunskap om ekonomi?

Löfgren anser att det skulle gynna aktiemarknaden att utbilda privatpersoner i ett tidigt stadium för att öka aktiesparandet.

Kan det uppfattas vara kostsamt att handla med aktier med exempelvis courtageavgifter?

Det är den slentrianmässiga spararen som kan tycka att det är dyrt att handla med aktier trots att det finns möjligheter att välja billigare alternativ på grund av den prispress som har skett när exempelvis Nordnet och Avanza har gjort intåg på marknaden. Löfgren tror inte att detta påverkar privatpersoner och deras val om de ska aktiespara.

Kan det uppfattas krångligt att handla med aktier?

Löfgren ser positivt på det nya investeringssparkontot då det underlättar deklaration av aktiehandeln, han vet att det är många privatpersoner som anser det vara krångligt med att deklarerera aktier. Han tror dock inte att dagens sätt att deklarerera påverkar privatpersoners val om de ska aktiespara eller inte.

Hur ser ni på framtiden för aktieplacering?

Löfgren tror på en god framtid för aktieplacering, aktier kommer att ha en högre direktavkastning än obligationens avkastning. Han tror även att privatpersoner kommer att investera mer i indexfonder, börshandlande fonder och aktiefonder. De vill slippa hålla på med att skapa en egen portfölj, det krävs mycket kunskap och engagemang av individen. De personer som äger en portfölj i dagsläget kommer antagligen att fortsätta med det. Han tror att det kommer vara en period där aktier går bättre än räntor och då kommer troligen aktiespararna tillbaka. Tidigare har många kunder litat tillfullo på sina rådgivare som kanske ger råd om vissa produkter som ger en hög vinst för bankerna och det går ut över avkastningen som då blir lägre. Utvecklingen av aktieplaceringar bland privatpersoner kommer enligt Löfgren varken öka eller minska utan bero mer på hur aktiemarknaden överlag utvecklar sig. Den lite mer insatta och intresserade privatpersoner visar en trend att placera i råvaror.

4.4. Swedbank

Swedbank har sin grund i Sparbanksrörelsen, vars historia sträcker sig tillbaka till år 1820. Swedbank hemmamarknad räknas till Sverige, Estland, Lettland och Litauen och de har 317 kontor och inkluderas Sparbankens kontor har de tillsammans 571 kontor utspridda i Sverige. Totalt har de 777 kontor när de räknar in de kontor som finns i de baltiska länderna. Rörelseresultatet för Swedbank år 2011 var 9,2 miljarder kronor (Swedbank 2012).

På Swedbank i Karlstad den 3 maj 2012 intervjuades Malin Pettersson som är Licensierad Rådgivare.

Upplever ni att privatpersoner påstår sig ha ett minskat förtroende för aktiemarknaden?

Pettersson anser att deras kunder har ett minskat förtroende för aktiemarknaden och de hävdar ofta det är "ingen idé" att vara med på aktiemarknaden. Hon tror att det beror på de senaste årens ekonomiska kriser. Pettersson förstår att deras kunder har "tröttnat" på aktiemarknaden genom att de har sparat ihop sina pengar och värdet har minskat på investeringarna de senaste åren.

Uppfattar ni att privatpersoner är mer försiktiga med sina placeringar idag?

Genom att värdet på placeringarna har minskat väljer kunderna att investera i säkrare placeringar. Pettersson upplever att deras kunder är mer försiktiga med nya alternativ och gärna har kvar placeringar som de haft en längre tid trots att de kan finnas bättre alternativ att investera i.

Har ni ändrat era rekommendationer till investeringar med mindre risk?

För 10 år sedan rekommenderade Swedbank att deras kunder skulle investera i fonder, nu däremot är det mer fokus på vilket risk kunderna vill ha och hur länge de vill spara. Rådgivarna undersöker sedan hur risken ska fördelas i en portfölj för att kunden inte ska bli lika påverkade av upp- och nedgångarna som finns i aktiemarknaden. Swedbank arbetar mycket med idén att kunden ska placera i en portfölj istället för att placera i enstaka aktier för att få en bra diversifiering. De har ändrat sin rådgivning på grund av de senaste ekonomiska kriserna.

Var upplever ni att privatpersoner placerar sitt kapital istället?

Pettersson upplever att kunderna inte vill investera i aktier, de vill hellre placera sitt kapital på vanliga konton men de hänvisar då hellre till räntefonder eller strukturerade produkter.

Vad tror ni är de bakomliggande faktorerna till att privatpersoner minskar sitt aktieplacering?

Orsaken till att deras kunder inte vill placera i aktier tror Pettersson beror på att kunderna allmänt "tröttnat" på aktier genom de olika ekonomiska kriser som gjort att det har blivit höga fluktuationer, "en gång går bra" men när det blir fler svängningar tröttnar till slut kunderna.

Vad har ni för åsikt om högfrekvenshandel?

Hon tror att det till stor del är en negativ del inom aktiemarknaden. När det kommer ny information från ett börsbolag på aktiemarknaden, oavsett om det är sant eller falskt, medför det att aktiemarknaden stiger eller sjunker kraftigt. Det leder till ökad volatilitet på marknaden genom att det går fort med datahandel.

Kan anledningen till att sparande i aktier har minskat bero på att privatpersoner har låg kunskap om ekonomi?

Pettersson anser att privatpersoner i allmänhet har låg kunskap, på grund av detta väljer istället kunderna att placera på ett bankkonto för att det är ett enklare alternativ. Det finns också många produkter och sparformer som gör att kunderna väljer ett enkelt sätt, de blir förvillade av ett stort utbud.

Kan det uppfattas vara kostsamt att handla med aktier med exempelvis courtageavgifter?

De höga avgifterna tror hon kan vara en av orsaken till det minskande aktiesparandet. Hon anser att

"Avgifter överhuvudtaget skrämmer människor, det ska helst inte kosta något."

Avgifterna syns tydligt med aktieköp jämfört med fonder, då avgifter på fonder dras av på det placerade beloppet, en förvaltningsavgift.

Kan det uppfattas krångligt att handla med aktier?

Swedbank upplever att privatpersoner inte orkar med deklARATIONER då dessa kan vara komplicerade att få korrekta, då måste de ta hjälp från exempelvis banken och det kan anses vara jobbigt, då investerar de hellre i fonder då detta är enklare att deklarerera.

Hur ser ni på framtiden för aktieplacering?

Pettersson tror att privatpersoner tycker det är intressant att på egenhand handla med aktier, aktiehandeln känns som att den är på väg upp. Genom det nya investeringssparkontot kommer det att underlätta handeln med aktier och det kommer leda till att aktiemarknaden kommer att öka. I allmänhet tror hon att aktiehandeln har en positiv framtid.

4.5. Nordea

Nordea har funnits sedan år 1820 och år 2001 gick fyra nordiska banker samman och bildade koncernen Nordea. Nordea har 1400 kontor runt om i världen, bland annat i Sverige, Norge, Danmark, Finland och Ryssland. Rörelseresultat för Nordeakoncernen år 2011 var 3547 miljoner euro vilket motsvarar ungefär 33 miljarder svenska kronor (Nordea 2012).

På Nordea i Karlstad intervjuades Lasse Nilsson som är regionansvarig för placeringar, intervjun ägde rum den 4 maj 2012.

Upplever ni att privatpersoner påstår sig ha ett minskat förtroende för aktiemarknaden?

Nilsson påpekade att det har varit konstant hög uppgång på aktiemarknaderna sedan år 1929 fram till den 19 oktober 1987, den svarta måndagen. Uppgången som framförallt var på 80-talet gjorde att aktiemarknaden drog till sig mycket pengar och med det nådde aktiemarknaden sin topp. Det var många av dagens sparare som blev bortskrämda på den svarta måndagen, det var inte alls samma handel då som nu eftersom det exempelvis fanns privatpersoner som ville sälja aktier men då fanns det istället inga köpare. Det var vanligt med belåning under 80-talet, vilket medförde att många privatpersoner förlorade stora summor. Nilsson tror inte direkt på att privatpersoner har ett mindre förtroende för aktier efter finanskrisen år 2008 utan det ser snarare positivt ut, det ser till exempel bättre ut i år än vad det gjorde förra året

Har ni ändrat era rekommendationer till investeringar med mindre risk?

Rådgivning idag är som rådgivningen var för institutionella kunder för 10 år sedan, banken gör en portföljanalys och efter det utförs en placeringsbedömning. Den minskade aktiehandeln tror Nilsson beror på bankens ändringar av rekommendationer och rutiner vid placeringar. Detta på grund av den nya lagen om värdepappersmarknaden som infördes år 2007, vilket innebär att värdepappersföretagen som ger investeringsrådgivning måste följa Mifid-direktivet¹⁰. Förr i tiden var det mycket "stock-picking", det vill säga köp och sälj av individuella aktier. Nu är det rekommendationer mot att äga en portfölj för att försöka diversifiera bort riskerna. Om en kund äger enskilda aktier, vanligaste innehav är en eller två aktier, då rekommenderar banken att kunden ska sälja dem för att du inte kan ha en diversifiering på två aktier. Nu får kunden ett förslag på en portfölj att köpa 10-12 bolag för att få en bra riskspridning. Nordea ger även rekommendationer att tänka globalt för att kunna minska risken ännu mer.

Uppfattar ni att privatpersoner är mer försiktiga med sina placeringar idag?

Nordea har definierat riskerna i lågrisk, medelrisk och högrisk, de har även gjort en klassificering av tidsperspektivet av placeringar, en kund ska tänka i en 3,6,10 eller 20 års period med investeringar. Utifrån dessa två kategorier har Nordea framtagit olika portföljer för att kunden ska ha olika möjligheter beroende på risknivå samt individens tidsperspektiv. Nordea rekommenderar att deras kunder ska välja en strategi och sedan är det viktigt att de håller sig till den strategin. Det är dock vanligt att kunden köper aktier när det är dyrt, då aktiemarknaden går bra, och säljer när det är billigt, då aktiemarknaden går dåligt. Nilsson menar att kunden ska köpa när det gått dåligt istället. En av rådgivarens uppgift är att förklara för kunden att de ska sälja i uppgång istället för nedgång och vise versa.

Var upplever ni att privatpersoner placerar sitt kapital istället?

Nilsson menar att sparandet växer hela tiden men att aktiemarknaden inte ger någon tillväxt vilket gör att fondvolymerna minskar. Om Nordeas kunder omplacerar från aktier byter de till aktiefonder. Den vana privatpersonen går inte från att äga en aktieportfölj till räntebärande investeringar, de kan istället tänka sig att investera i råvaror eller valutor.

¹⁰ Se bilaga 3

Vad tror ni är de bakomliggande faktorerna till att privatpersoner minskar sitt aktieplacering?

Han anser att privatpersoner har haft dålig utveckling på sina investeringar dels genom att de blivit "brända" och dels att utvecklingen på aktiemarknaden varit negativ. Faktum är att aktier har varit det sämsta tillgångsslaget sedan år 2000. Till och med ränteplaceringar med kort löptid har varit bättre än aktier men det är obligationer som har haft högst avkastning. Förr påpekades att aktier var "bäst" på fem års tid men nu anses den tiden vara 12 år. Det innebär att kunden behöver sprida risken globalt och vänta i 12-14 år för att vara "säker" på att få angenäm avkastning.

Vad har ni för åsikt om högfrekvenshandel?

Enligt Nilsson är det samma diskussion varje gång en ny form av förändring på marknaden introduceras, såsom högfrekvenshandeln, då är de flesta privatpersonerna skeptiska. På svarta måndagen år 1987, när det till exempel kunde vara omöjligt att få en aktie såld, då det inte fanns några köpare och det kunde vara att du fick vänta i dagar innan du fick aktier sålda och till ett avsevärt lägre pris. Det positiva som högfrekvenshandeln skapar är att den leder till oändlig likviditet i marknaden och att det alltid finns köpare eller säljare tillgängliga. Det skapar också högre volatilitet framförallt på kort tid, men Nilsson anser att regelverket kan behövas ses över. På lång sikt tror han inte att den nya högfrekvenshandeln påverkar marknaden. Dock tror han att den dagliga handeln kan påverkas av att massmedia till exempel säger att

"Tack vare robohandel så sjönk börsen med si å så"

Detta leder till att förtroendet hos privatpersoner kan påverkas negativt. Det kan ses allmänt skrämmande att det är avancerade programmerade datorer som bestämmer numera, som det var när handel via datorn infördes på aktiemarknaden.

Kan anledningen till att sparande i aktier har minskat bero på att privatpersoner har låg kunskap om ekonomi?

Han anser att det ligger ett stort ansvar hos bankerna att utbilda alla kunder i till exempel frågan om pension. Som privatperson har de ett ansvar eftersom du ska förvalta större delar av din pension själv, privatpersoner kommer exempelvis att ha ungefär tre till fyra miljoner kronor att förvalta själv. Dock finns alltid paketlösning som erbjuds för den som inte vill förvalta pensionen själv.

Kan det uppfattas vara kostsamt att handla med aktier med exempelvis courtageavgifter?

Nilsson anser inte att det ska påverka aktiehandeln eftersom det numera är relativt billigt mot vad det har varit tidigare.

Kan det uppfattas krångligt att handla med aktier?

Nu när investeringssparkontot finns på finansmarknaden kommer det att underlätta mycket för privatpersonerna då Nilsson vet att privatpersoner anser det krångligt med deklaration av aktier. Han tror dock inte att privatpersoner undviker att handla med aktier på grund av detta. De som handlar mycket med aktier får hjälp av banken vid deklarationstider och de mindre aktiespararna kan få hjälp på kontoret om det önskas.

Hur ser ni på framtiden för aktieplacering?

Nilsson tror att genom investeringssparkontot kommer fler privatpersoner att handla med aktier, eftersom kunden då slipper att betala exempelvis fondavgifter. Aktieprodukter och aktieäggande kommer alltid finnas kvar men det kommer troligen att bli mer ”back to basics”. Han anser att det kommer behövas ett diversifierings arbete på placeringarna. Att äga en aktieportfölj handlar om att eliminera risker och minska nedgångarna på investeringarna. För att det ska bli en positiv trend för aktier tror Nilsson att det behövs en något bättre marknad än den som varit de senaste åren.

4.6. Acta

Acta har arbetat med investeringsrådgivning sedan starten år 1990 i Norge och finns numera även i Sverige och Danmark. I Sverige och Norge har de 22 kontor och 282 anställda. Acta har närmare 88 000 kunder och förvaltar ett kapital på 57 miljarder norska kronor vilket ungefär är 69,4 miljarder svenska kronor. Acta omsatte 489 miljoner norska kronor men de har ett negativt rörelseresultat på 70 miljoner norska kronor vilket motsvarar ungefär 85 miljoner svenska kronor. (Acta 2012)

Dan-Johan Foogde intervjuades på Actas kontor i Karlstad den 8 maj 2012, han jobbar som investeringsrådgivare/ försäkringsmäklare.

Upplever ni att privatpersoner påstår sig ha ett minskat förtroende för aktiemarknaden?

Foogde konstaterades att de har upplevt att deras kunder börjat ”tappa” förtroende för aktiemarknaden. Kunderna anser att det är hög volatilitet och att de har svårt att se en koppling mellan svängningarna och till hur aktiemarknaden utvecklas. Det var lättare förr då aktiemarknaden gick upp hela tiden. En annan orsak till detta är att det har varit ett par rejäla nedgångar på senare tid, till exempel finanskrisen år 2008. Sedan svänger aktiemarknaden mer än ränteplaceringar vilket gör att kunden minskar sitt förtroende för aktier. Acta känner att kunderna har minskat förtroende till aktiemarknaden genom den bild media ger när den blir ifrågasatt i och med den datorstyrda handeln.

Har ni ändrat era rekommendationer till investeringar med mindre risk?

Han anser att de har ändrat sina rekommendationer, det krävs att de är mer strategiska och försiktiga då det är viktigt för dem att kunderna är nöjda. Acta erbjuder hellre en investering med lägre risk i och med att det leder till större sannolikhet att kunden inte förlorar pengar, han anser att det är bättre att få 5-6 procent avkastning till lägre risk istället för att ”jaga” 9 procent avkastning till högre risk. Trots att svenskar i allmänhet generellt sparar mycket i aktier börjar privatpersoner leta sig till andra alternativ. Acta jobbar med erbjudanden att ge privatpersoner en möjlighet till att investera mer som institutionella investerare som till exempel placeringar i fastigheter eller private equity. Annars jobbar de med erbjudanden om placeringar med lägre risk och då är ränteplaceringar ett bra alternativ. När det kommer enklare sätt handla andra tillgångsslag på marknaden kommer handeln troligen öka ännu mer.

Uppfattar ni att privatpersoner är mer försiktiga med sina placeringar idag?

Foogde upplever att deras kunder är något försiktigare idag genom att de efterfrågar produkter med lägre risk än de tidigare varit intresserade av. Kunderna vill hellre få en stabil avkastning med lägre risk än hög avkastning och hög risk.

Var upplever ni att privatpersoner placerar sitt kapital istället?

Svenskar sparar generellt mycket i aktier, men nu letar kunderna andra eller fler alternativ och Acta försöker hitta dessa alternativ för att kunna erbjuda sina kunder dem.

Vad tror ni är de bakomliggande faktorerna till att privatpersoner minskar sitt aktieplacering?

Han tror att en av de stora orsakerna är finanskrisen år 2008 eftersom många privatpersoner blev "brända" under finanskrisen, även om investerarna var med under IT-kraschen har de haft några goda år efter den. Det är en berg- och dalbana som inte ger den avkastning som kunden önskar, det är känslomässigt jobbigt att vara med på dessa upp och nergångar. Privatpersoner känner att de inte riktigt förstår varför aktiemarknaden utvecklar sig som den gör. Privatpersoner känner att de vill ha mer förutsägbarhet och Foogde menar att de är beredda att försaka lite avkastning i det längre perspektivet.

Vad har ni för åsikt om högfrekvenshandel?

Datahandeln skapar andra spelregler på aktiemarknaden och det påverkar privatpersoner, det Foogde har upplevt är att kunden inte vill vara med i någonting som den inte förstår. Han tror inte att den nya högfrekvenshandeln påverkar eller har någon betydelse för den långsiktiga placeraren då det fortfarande är samma mekanismer som sätter priser på en aktie och det är om företaget har en sund verksamhet med bra resultat och positiv utveckling. Det kan fortfarande bli en ryckig resa men privatpersoner kommer antagligen att nå samma mål trots datahandeln. Dock tror han att det har blivit mycket svårare för de som arbetar med daytrading¹¹ genom intåget av högfrekvenshandeln. Enligt Foogde tror han att det positiva med högfrekvenshandel är att det finns köpare och säljare hela tiden, det blir en ökad likviditet som leder till att priset på transaktionerna borde minska samt att skillnaden mellan köp- och säljkursen borde vara lägre. Han kommer dock inte bli förvånad om det kommer fram negativa konsekvenser om den nya högfrekvenshandeln i framtiden.

Kan anledningen till att sparande i aktier har minskat bero på att privatpersoner har låg kunskap om ekonomi?

Foogde tror att privatpersoners kunskapsnivå kan påverka aktiehandeln, de har låg kunskap och då är det personliga känslostyrda aspekter som påverkar dem och deras köpbeteende. De flesta av Actas kunder är inte intresserade av aktier och därav skaffar de sig inte heller mer kunskap om aktier och aktiemarknaden men Acta försöker hjälpa sina kunder genom att utbilda de som önskar detta.

¹¹ Se bilaga 3

Kan det uppfattas vara kostsamt att handla med aktier med exempelvis courtageavgifter?

Deras kunder börjar bli mer och mer kostnadsmedvetna och har i grunden en sund inställning till avgifter som exempelvis courtage. Nu finns en diskussion om att ta bort courtageavgiften och att företag istället ska ta betalt med en procentavgift på depåvärdet. Det finns även andra alternativ på marknaden och på senare år har det blivit billigare att handla med aktier.

Kan det uppfattas krångligt att handla med aktier?

Privatpersonen kan uppfatta att deklARATIONEN är tidskrävande och påfrestande, dels att göra själva deklARATIONEN praktiskt men även skatteaspekten. Det kan även vara ett hinder för en privatperson att ta sunda investeringsbeslut. Många kunder har hållit kvar sin placering som de borde ersatt på grund av att de har en vinst som de inte vill beskatta.

Hur ser ni på framtiden för aktieplacering?

Enligt Foogde kommer antalet privatpersoner som investerar i aktier att minska i framtiden jämfört med hur det ser ut dag. Acta har en kundgrupp som består av trogna aktiesparare. Det är den typisk äldre aktiespararen som varit med på en bra resa, som har kunskapen och vet vad aktier innebär. De är inte beroende av värdet utan är nöjd med att få en bra utdelning. Det är denna grupp av investerare som antagligen kommer att finnas kvar på aktiemarknaden men den kommande generationen som är mer van med sparande i fonder och i strukturerade produkter kommer antagligen att minska sparandet på aktiemarknaden.

I och med att det nya investeringssparkontot borde deklARATIONS- och skatteproblemet minska och det tror han att kunderna tycker är bra, han själv tycker det nya kontot är bra.

Foogde påpekar även att kunderna har utvecklat sin kunskap på räntesidan och börjar lära sig olika typer av ränteplaceringar, förr visste många inte om vad till exempel företagsobligationer var men nu vet fler och fler om de andra investeringsalternativen som finns på räntemarknaden.

4.7. Enkätundersökning

Enkätundersökningen genomfördes totalt på 60 personer, 20 personer tillfrågades i Karlstad centrum den 3 maj 2012. De resterande 40 respondenterna tillfrågades med hjälp av andra sociala medier. Grundidén var att hela undersökningen skulle bestå av ett slumpartat urval av personer som påträffades i Karlstad centrum. Det var svårt att få en godtycklig svarsfrekvens till undersökningen då det endast var 20 stycken som ville delta i enkätundersökningen. Då gjordes valet att dela ut enkäten på annat vis med hjälp av Internet, för att få in lämpligt antal respondenter. Majoriteten av de tillfrågade i undersökningen är privatpersoner som arbetar heltid och därmed har möjligheten att spara en del av sin inkomst.

Från enkätundersökningen framgick att av de tillfrågade placerar 38 procent i aktier i dagsläget och 22 procent har tidigare placerat i aktier men gör inte det längre.

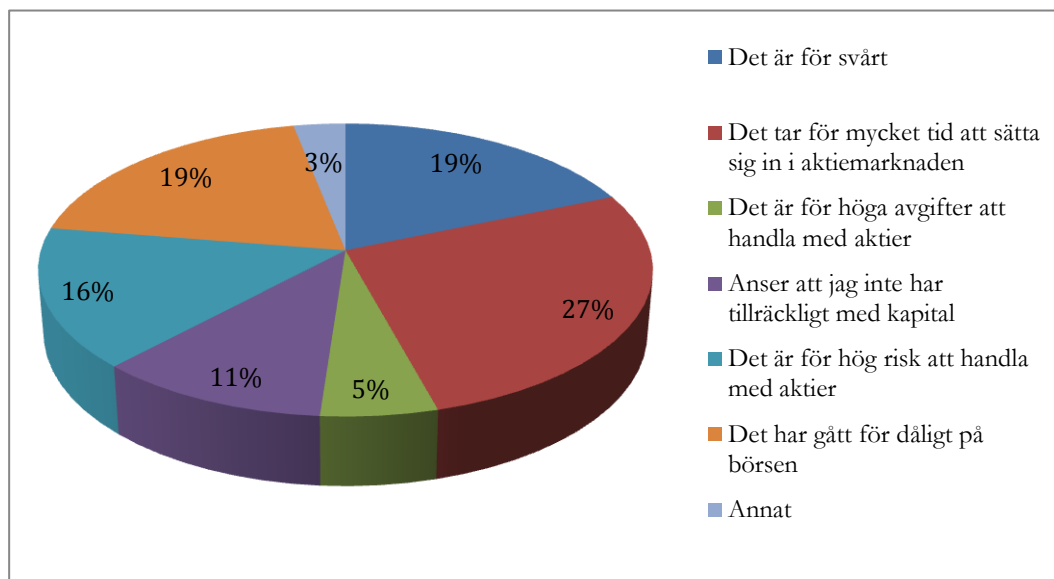
Figur 4.1 Visar var de tillfrågade respondenterna placerar sin inkomst

Aktier	23
Fonder	40
Obligationer	2
Pension	32
Sparkonto	40

Genom att de tillfrågade fick välja flera alternativ på frågan om var de placerar sin inkomst visar resultatet att 40 stycken sparar i fonder och lika många sparar sin inkomst på ett sparkonto. Hälften av de tillfrågade sparar till sin pension och endast 2 stycken sparar i obligationer.

Av de tillfrågade har drygt hälften ett minskat förtroende för aktiemarknaden och av de tillfrågade ansåg även 47 procent att de har blivit mer försiktiga i sitt sparande i aktier efter finanskrisen år 2008.

Figur 4.2 Visar vad respondenterna anser är orsaken till att aktiesparandet hos privatpersoner har sjunkit.

Respondenterna tillfrågades om vad de tror att orsaken till att aktiehandeln har minskat är och som figuren visar är det 28 procent som anser att det tar för mycket tid att sätta sig in i aktiemarknaden. 20 procent tror att det beror på att det har gått dåligt på aktiemarknaden och lika många tror att det beror på att det är för svårt, 15 procent anser att det är för hög risk med att investera i aktier. Privatpersoner anser inte att det är höga avgifter vid aktiehandel och att detta påverkar dem till aktieköp.

5. Analys

I denna analysdel jämförs existerande teori med den insamlade empirin. Empirins två delar, intervjuerna och enkätundersökningen, kommer även att jämföras.

5.1. Upplever ni att privatpersoner påstår sig ha ett minskat förtroende för aktiemarknaden?

Från intervjuerna har det framkommit att flertalet respondenter upplever att deras kunder har ett minskat förtroende på aktiemarknaden. En av anledningarna är att volatiliteten eller svängningar på aktiemarknaden är för hög. Flera av respondenterna anser att deras kunder tycker att aktieutveckling på senare år har varit för dålig och det leder till att kunderna ”tröttnar”. Vilket även bekräftas i enkätundersökningen där 54 procent av de tillfrågade anser att de har ett minskat förtroende för aktiemarknaden.

Detta överensstämmer med vad Strahilevitz et al. (2011) påpekar genom att privatpersonerna har ett minskat förtroende för aktiemarknaden kommer dessa erfarenheter av aktiehandel påverka deras vilja att i framtiden investera i aktier.

5.2. Har ni ändrat era rekommendationer till investeringar med mindre risk?

Genomgående i empirin är att risknivån är lägre i dagsläget än vad det varit tidigare år. Detta är till stor del en följd av senaste årens utveckling på aktiemarknaden. Privatpersoner ska äga en portfölj för att öka riskspridningen och med det få en högre avkastning. Enkätundersökningen påvisade även att privatpersoner till viss mån efterfrågar produkter med mindre risk, då 16 procent av de tillfrågade anser att det är för hög risk med aktiehandel. Vilket stärks av Varian (2012) då han anser att de flesta privatpersoner är riskaverta och kräver en riskpremie för en högre risknivå. Nilsson menar att de rekommenderar att deras kunder ska välja en strategi och att det sedan är viktigt att kunden håller sig till den strategin. Vilket även överensstämmer med vad Rooij et al. (2010) kom fram till. Då de menar att individen som väger in finansiell rådgivning i sitt investeringsbeslut får ett bättre sparande.

5.3. Uppfattar ni att privatpersoner är mer försiktiga med sina placeringar idag?

Av de tillfrågade respondenterna har alla upplevt att deras kunder är mer försiktiga med nya investeringar och de efterfrågar andra placeringsalternativ än aktier. Även enkätundersökningen vittnar om att privatperson är försiktigare idag än tidigare i sina investeringar då 47 procent av de tillfrågade anser sig vara försiktigare nu än innan finanskrisen. Rooji et al (2010) påpekar att risk är en viktig faktor för att det är den som förklarar de skillnader som finns mellan individer, de som inte är intresserade av att ta risk är inte heller villiga att delta i aktiemarknaden. Calvet et al. (2007) påpekar att det är ett investeringsmisstag att välja bort aktier, vilket överensstämmer med det Andrée diskuterar med att det tar lång tid att nå break-even med en lägre risknivå som vissa privatpersoner väljer eftersom de är försiktigare.

5.4. Var upplever ni att privatpersoner placerar sitt kapital istället?

Åsikter om var privatpersoner placerar sitt kapital istället för i aktier går isär bland respondenterna men den totala uppfattningen är att kunderna går mot säkrare placeringar med lägre risk. Privatpersoner med mindre insikt i aktiemarknaden omplacerar främst i fonder eller fasträntekonton. Enkätundersökningen visar att privatpersoner investerar hellre i fonder och på sparkonton. Det empirin påvisar i både intervjuer och enkätundersökningen stämmer väl överens med vad Statistiska centralbyrån (2012) visar att privatpersoner främst har sin inkomst i fonder och på bankkonton. Den privatperson som är insatt i aktiehandeln omplacerar i andra alternativ som råvaror eller valutor istället för aktier. Hos de individer som har en hög kunskap om aktiehandel har Jacobs-Lawson och Hershey (2005) uppmärksammat att det finns en tydlig relation mellan risktolerans och sparbeteenden.

5.5. Vad tror ni är de bakomliggande faktorerna till att privatpersoner minskar sitt aktieplacering?

Den största bakomliggande orsaken till att privatpersoner har minskat sitt aktieplacering är alla respondenter överens om, det är för stora svängningar på aktiemarknaden. Efter finanskrisen år 2008 har det blivit en mer orolig aktiemarknad med upp- och nedgångar. Vilket innebär att privatpersoner har blivit "brända" och därmed mer försiktiga och minskar sitt aktiehandlande. Somnath (2011) styrker detta och anser att den något osäkra ekonomiska marknaden innebär att vid tillkännagivandet av en positiv (negativ) förändring i en ledande indikator, påverkar marknaderna i en riktning uppåt (nedåt). Det

framkom av respondenterna att det är mycket information på aktiemarknaden och att den kommer snabbare, då får privatpersoner svårt att hänga med. Detta kan kopplas till det Famas (1970, 1998) teori om effektiva marknader, där priserna speglar all tillgänglig information.

5.6. Vad har ni för åsikt om högfrequenshandel/robothandel?

Högfrequenshandel eller robothandeln som den även är kallad har inget tydligt vetenskapligt bevis om det är positivt eller negativt för aktiemarknaden och det visar sig även i svaren från respondenterna. Flera av respondenterna anser att det är bra för marknaden på det sätt att det alltid finns köpare och säljare inne på aktiemarknaden vilket tidigare har kunnat var ett stort problem. Brogaard (2010) menar att högfrequenshandel innebär en hyperaktiv algoritmiskhandels strategi där en handlare rör sig in och ut ur aktier med extremt korta intervall i ett försök att fånga små vinster per transaktion. Det leder även till respondenternas gemensamma åsikt om att det skapar stora svängningar på aktiemarknaden på kort sikt. Empirin vittnar om att högfrequenshandel är en källa till ökad likviditet vilket även Hendershott (2011) anser då denna utveckling minskar skillnaden mellan köp- och säljsidan, minskade kostnader för handeln leder i slutändan till att likviditet ökar.

5.7. Kan anledningen till att sparande i aktier har minskat bero på att privatpersoner har låg kunskap om ekonomi?

Respondenterna är överens om att det är låg kunskapsnivå hos privatpersoner. Det skulle vara positivt att utbilda privatpersoner i ekonomi för att gynna aktiemarknaden och öka aktiesparandet. Foogde anser att de personer som har lite kunskap om aktier styrs ofta av känslomässiga beslut och detta påverkar köpbeteendet. Respondenternas åsikter om ökad utbildning stöds av Calvet et al. (2009) genom att privatpersoner med mindre kunskap har större sannolikhet att begå misstag. Vilket även Campbell (2006) stödjer då han menar att de som inte deltar på aktiemarknaden är medvetna om sina begränsningar i ekonomiska kunskaper och de väljer att inte delta.

5.8. Kan det uppfattas vara kostsamt att handla med aktier med exempelvis courtageavgifter?

Empirin vittnar om att det inte anses vara dyrt att handla med aktier och det inte är en anledning till det minskande aktiesparandet. Vilket även kan utläsas i enkätundersökningen då det var fem procent av de tillfrågade som ansåg att det är höga avgifter med aktiehandel. Privatpersoner har blivit mer kostnadsmedvetna i allmänhet inom finansmarknaden. Vilket stämmer

överens med det Bikker et al. (2008) anser eftersom transaktionskostnader är en viktig faktor att fundera över när investeringar ska genomföras. Det kan även Guiso et al. (2008) instämma med eftersom höga kostnader kan medföra minskad avkastning.

5.9. Kan det uppfattas krångligt att handla med aktier?

Enkätundersökning visar att 27 procent anser att det tar för mycket tid att sätta sin in i aktiemarknaden och 19 procent av de tillfrågade anser att det är svårt att förstå aktiemarknaden. Detta stöds av Calvet et al. (2009) genom att de privatpersoner som är villig att ta finansiell risk är mer säkra på sin förmåga då de har de grundläggande ekonomiska kunskaperna.

Intervjuerna visar att privatpersoner anser det krångligt med deklaration av aktier. Respondenternas åsikter går isär om det påverkar privatpersoner och deras aktiehandel. Anledningen till respondenternas svar i denna fråga bedöms bero på att intervjuerna genomfördes i början på maj då det är deklarationstider.

5.10. Hur ser ni på framtiden för aktieplacering?

Större delen av respondenterna tror att privatpersoner som sparar i aktier kommer att fortsätta minska.

För att sparandet i aktier ska öka behöver allmänheten se en mer positiv utveckling på aktiemarknaden än vad det har varit de senaste åren. Att det behövs en positiv utveckling stämmer med svaren i enkätundersökning genom att 19 procent tror att orsaken till att aktiesparandet har minskat är den negativa utvecklingen på aktiemarknaden. Shim et al. (2012) menar att de framtidsorienterade beslut är positivt relaterade till nuvarande välmående.

6. Slutsats

I denna slutsats kommer författarnas egna kommentarer kring analysdelen bevisas samt de slutsatser som framkommit genom studien. Slutsatsen avslutas med förslag till fortsatta studier.

På den svenska aktiemarknaden har andelen aktieägare i form av privatpersoner minskat de senaste åren. Studien visar att de bakomliggande orsakerna till denna minskning främst beror på att aktiemarknaden har hög volatilitet. Privatpersoner anser att volatiliteten eller att svängningarna är för kraftiga. Marknaden har formats av de olika finanskriser som infunnits de senaste åren och kriserna har skapat osäkerhet på marknaden. Kriserna har påverkat aktiemarknaden som medfört att den har liknat en berg- och dalbana i avkastningssynpunkt. Privatpersoner har då påpekat att det blir för känslomässigt jobbigt att delta på aktiemarknaden. De anser att det är för svårt och att det tar för mycket tid att sätta sig in i aktiemarknaden.

Den aktuella debatten om hur högfrequenshandeln påverkar aktiemarknaden är i skrivande stund tvistad. Genom studien har det framkommit att högfrequenshandeln påverkar aktiemarknaden på kort sikt genom att det skapar stora svängningar men det är oklart om hur det kommer att påverka aktiemarknaden på lång sikt.

På grund av dessa fluktuationer och oberäkneliga marknad väljer privatpersoner som inte har en god kunskap inom ämnet att inte delta på aktiemarknaden. De övergår istället till att spara i andra mer säkra alternativ. Genom studien har det visat sig vara sparkonton, fonder eller räntefasta placeringar som är de populäraste alternativen. De individer som anser sig ha god kunskap om aktiemarknaden har till viss mån omstrukturerat sina placeringar till andra produkter som exempelvis råvaror, valutor eller private equity.

Framtiden för privatpersonernas sparande i aktier ser negativ ut då privatpersoner som blivit "brända" av finanskriserna har tendens att ta avstånd från aktiemarknaden. Studien visar att det finns öppningar för ökad aktiehandel i framtiden genom exempelvis produkter som investeringssparkonto. Kunskapsnivån inom ekonomi hos privatpersoner är låg och det skulle vara positivt att utbilda privatpersoner för att stimulera till ett ökat sparande i aktier. För att öka intresset för aktiesparande bland privatpersoner behövs även en mer stabil och positiv utveckling på

aktiemarknaden än den som visat sig de senaste åren. Aktiemarknaden måste visa att det är lönsamt att investera i aktier.

6.1. Förslag till fortsatta studier

- En studie avseende om privatpersonernas sparande i aktier skiljer sig åt beroende på sysselsättning, kön och utbildning.
- Finns det anledning till att sparandet i aktier bland privatpersoner ska öka och hur ska det genomföras.
- En vidare studie om hur högfrequenshandeln påverkar aktiemarknaden.
- I studien framgår att privatpersoner ska använda sig utav ett långsiktigt perspektiv i sitt sparande i aktier för att få en stabil avkastning. Hur agerar privatpersoner idag, har de ett kort- eller långsiktigt perspektiv?

Referensram

- Acta (2012). Årsredovisning 2011. [Elektronisk]. Tillgänglig: <http://actaarsrapport.no/2011/> [2012-05-09].
- Aktiespararna (2012). Ordlista. [Elektronisk]. Tillgänglig: <http://www.aktiespararna.se/lar-dig-mer/Ordlista> [2012-05-14].
- Avanza (2012). Ordlista. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.avanza.se/aza/kunskapscenter/ordlista.jsp?action=disp&id=272> [2012-05-14].
- Axelsson, B. & Karlsson, I. (1991). *Aktiekunskap*. Malmö: Liber Ekonomi/Almqvist & Wiksell Förlag.
- Bikker, J., Spierdijk, L., Hoevenaars, R. & Van der Sluis, P. (2008) Forecasting market impact costs and identifying expensive trades. *Journal of Forecasting*, 27, (1), 21-39.
- Brogaard, J. (2010). High Frequency Trading and Volatility. Washington: Foster School of Business, University of Washington.
- Brown, S., Taylor, K. & Price, S. (2005). Debt and distress: Evaluating the psychological cost of credit. *Journal of Economic Psychology*, 26(5), 642–663.
- Bryman, A. (1997) *Kvantitet och kvalitet i samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur.
- Bryman, A. & Bell, E. (2005). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. Malmö: Liber.
- Calvet, L., Campbell, J. & Sodini, P. (2007). Down or Out: Assessing the Welfare Costs of Household Investment Mistakes. *Journal of Political Economy*, 115 (5), 707-747.
- Calvet, L., Campbell, J. & Sodini, P. (2009). Household heterogeneity in financial markets: Measuring the Financial Sophistication of Households. *American Economic review: Papers & proceedings*, 99, (2), 393–398.
- Campbell, J. (2006). Household finance. *Journal of Finance*, 61, (4), 1553-1604.
- de Vylder, S. (2009). *Världens springnota: Finanskrisen och vägen framåt*. Stockholm: Ordfront.

- Danske Bank (2012). Annual Report 2011. [Elektronisk]. Tillgänglig: <http://danskebank.com/en-uk/ir/Documents/2011/Q4/Annualreport-2011.pdf> [2012-05-09].
- Fama, E. (1998). Market efficiency, long-term returns and behavioral finance. *Journal of Financial Economics*, 49, (3), 283–306.
- Fama, E. (1970). Efficient capital markets: a review of theory and empirical work. *Journal of Finance*, 25, (2), 383-417.
- Finansinspektionen (2012). Ett år med Mifid. [Elektronisk]. Tillgänglig: http://www.fi.se/upload/43_Utredningar/40_Skrivelser/2008/mifid_delrapport.pdf [2012-05-14].
- Finansinspektionen (2012). Kartläggning av högfrekvens och algoritmhandel. [Elektronisk]. Tillgänglig: http://www.fi.se/upload/43_Utredningar/20_Rapporter/2012/hogfrekevns4.pdf [2012-05-14].
- Friskman, C. (2008). Aktiehandeln har minskat kraftigt. *Sveriges radio*. 14 november. [Elektronisk]. Tillgänglig: <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=3265&artikel=2442202> [2012-04-11].
- Guiso, L., Sapienza, P. & Zingales, L. (2008). Trusting the Stock Market. *Journal of Finance* 63 (6), 2557-2600.
- Handelsbanken (2012). Årsredovisning 2011. [Elektronisk]. Tillgänglig: [http://www.handelsbanken.se/shb/inet/icentsv.nsf/vlookuppics/investor_relations_hb_11_sv_ar/\\$file/hb_11_sv_ar.pdf](http://www.handelsbanken.se/shb/inet/icentsv.nsf/vlookuppics/investor_relations_hb_11_sv_ar/$file/hb_11_sv_ar.pdf) [2012-05-09].
- Hansson, S. (2009). *Aktier, Optioner, Obligationer: En introduktion*. Lund: Studentlitteratur.
- Harrington, S. & Niehaus, G. (2003). *Risk management and insurance*. New York: McGraw-Hill.
- Hendershott, T., Jones, C. & Menkveld, A. (2011). Does Algorithmic Trading Improve Liquidity?. *Journal of Finance*, 66, (1), 1-33.
- Jacobsen, D. (2002). *Vad, hur och varför? : Om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen*. Lund: Studentlitteratur.

Jacobs-Lawson, J. & Hershey, D. (2005). Influence of future time perspective, financial knowledge, and financial risk tolerance on retirement saving behaviors. *Financial Services Review*, 14, 331-344.

Lybeck, J. (2009). *Finanskrisen*. Stockholm: SNS Förlag.

Nasdaq OMX(2011). Yearly Nordic Statistics 2000-2010. [Elektronisk].

Tillgänglig:

http://nordic.nasdaqomxtrader.com/newsstatistics/statisticsandreports/Equities/nordic_archive/ [2012-04-11].

Nasdaq OMX(2012). Monthly Report - Total Equity Trading March 2012.

[Elektronisk]. Tillgänglig:

<https://newsclient.omxgroup.com/cdsPublic/viewDisclosure.action?disclosureId=499624&lang=en> [2012-04-18].

Nilsson, F. (2003). *Aktiesparandet förlovade land: Människors möte med aktiemarknaden*. Stockholm: Brutus Östlings Bokförlag Symposion.

Nordea (2012). Årsredovisning 2011.[Elektronisk]. Tillgänglig:

http://www.nordea.com/sitemod/upload/root/www.nordea.com%20-%20se/Investorrelations/nordea_annual_report_2011_se.pdf [2012-05-09].

Rooij, M., Lusardi, A. & Alessie, R. (2011). Financial literacy and stock market participation. *Journal of Financial Economics* 101 (2), 449-472.

SEB (2012). Årsredovisning 2011. [Elektronisk]. Tillgänglig:

http://www.sebgroup.com/pow/content/sebgroup/Annual_Report_2011_SEE.pdf [2012-05-09].

Shim, S., Serido, J. & Tang, C. (2012). The ant and the grasshopper revisited: The present psychological benefits of saving and future oriented financial behaviors. *Journal of Economic Psychology*, 33, (4), 155–165.

Skandia (2012). Kreditindexbevis High Yield Europa. [Elektronisk].

Tillgänglig:

http://www.skandia.se/HEM/Global/pdf/privat/placera/struktprodukter/Broschyr_Kreditindexbevis.pdf [2012-05-14].

Skatteverket (2012). Investeringsparkonto. [Elektronisk]. Tillgänglig:

<http://www.skatteverket.se/privat/skatter/vardepapperforsakringar/investeringsparkonto.45fc8c94513259a4ba1d800037851.html> [2012-05-14].

- Somnath, J. (2011). Self-Fulfilling Prophecies. *Journal of Financial Service Professionals*, 65, (5), 12-15.
- Statistiska centralbyrån (2012). Aktieägarstatistik. [Elektronisk]. Tillgänglig: http://www.scb.se/Statistik/FM/FM0201/2011M12/FM0201_2011M12_SM_FM20SM1201.pdf [2012-05-13].
- Statistiska centralbyrån (2012). Hushållens ställning 1980 – 2011kv4. [Elektronisk]. Tillgänglig: http://www.scb.se/Statistik/FM/FM0105/2011K04/Hushallens_stallning_1980_2011kv4_.pdf [2012-05-13].
- Strahilevitz, M., Odean, T. & Barber, B. (2011). Once Burned, Twice Shy: How Naive Learning, Counterfactuals, and Regret Affect the Repurchase of Stocks Previously Sold. *Journal of Marketing Research*, 48, (1), 102-120.
- Swedbank (2008). Vad är en hedgefond?. [Elektronisk]. Tillgänglig: http://swedbank-nyhetsbrev.allready.net/ftg/2008/06/vad_ar_en_hedgefond.csp [2012-05-16].
- Swedbank (2012). Årsredovisning 2011. [Elektronisk]. Tillgänglig: http://www.swedbank.se/idc/groups/public/@i/@sbg/@gs/@ir/documents/financial/cid_492271.pdf [2012-05-09].
- Thurén, T. (1991). *Vetenskapsteori för nybörjare*. Stockholm: Liber.
- Timmermann, A. & Granger, C. Efficient market hypothesis and forecasting. *International Journal of Forecasting*, 20, (1), 15-27.
- Varian, H. (2012) *Intermediate microeconomics – A modern approach*. New York: W.W. Norton & Company.
- Wrede. G. (2012). En av tre har inte förtroende för börsen. *Placera.nu* 14 mars. [Elektronisk]. Tillgänglig: https://www.avanza.se/aza/press/press_article.jsp?article=219577 [2012-04-11].

Bilagor

Bilaga 1

Intervjufrågor som ställdes i samband med intervjuerna med respektive respondent.

1. Upplever ni att privatpersoner påstår sig ha ett minskat förtroende för aktiemarknaden?
2. Har ni ändrat era rekommendationer till investeringar med mindre risk?
3. Uppfattar ni att privatpersoner är mer försiktiga med sina placeringar idag?
4. Var upplever ni att privatpersoner placerar sitt kapital istället?
5. Vad tror ni är de bakomliggande faktorerna till att privatpersoner minskar sitt aktieplacering?
6. Vad har ni för åsikt om högfrekvenshandel?
7. Kan anledningen till att sparande i aktier har minskat bero på att privatpersoner har låg kunskap om ekonomi?
8. Kan det uppfattas vara kostsamt att handla med aktier med exempelvis courtageavgifter?
9. Kan det uppfattas krångligt att handla med aktier?
10. Hur ser ni på framtiden för aktieplacering?

Bilaga 2

Dessa enkätfrågor fick respondenterna i enkätundersökning svara på.

- 1: Kön: Man
Kvinna
- 2: Födelseår: _____
- 3: Sysselsättning: Arbetar heltid
Arbetar deltid
Studerar
Arbetslös
Pensionär
- 4: Sparar/placerar du någonting utav din inkomst i/på:
Fonder
Pensionssparande
Aktier
Sparkonto
Obligationer
Annat
- 5: Placerar du i aktier? Ja
Nej, aldrig
Nej, inte nu men jag har sparat tidigare
- 6: Vad anser du är orsaken till att aktiesparandet hos privatpersoner har minskat? (Fler alternativ får kryssas i)
Det är för svårt
Det tar för mycket tid att sätta sig in i aktiemarknaden
Det är för höga avgifter med aktier
Anser att jag inte har tillräckligt med kapital
Det är för hög risk att handla med aktier
Utvecklingen har varit för dålig på aktiemarknaden de senaste åren
Annat
- 7: Har du känt att du har tappat förtroende för aktiemarknaden?
Ja
Nej
- 8: Är du mer försiktig med ditt sparande nu än vad du var innan finanskrisen 2008?
Ja
Nej

Bilaga 3

Nedan förklaras orden som är markerade med fotnot i texten.

Algoritmhandel

Innebär handel där order sker från ett elektroniskt system utifrån förbestämda instruktioner och parametrar genom beräknade algoritmer (Finansinspektionen 2012).

Break- even

Är en punkt där fasta och rörliga kostnader är lika med intäkterna, aktien ger varken en vinst eller förlust (Avanza 2012).

Courtage

En avgift i form av provision som betalas vid köp eller försäljning av värdepapper (Aktiespararna 2012).

Daytrading

Innebär att en person gör många och kortsiktiga aktieaffärer för att tjäna pengar på exempelvis ”spreaden” (Aktiespararna 2012).

Hedgefond

En hedgefond skiljer sig från en traditionell fond genom att den har ett friare placeringsreglemente. Det leder till att en förvaltare för en hedgefond kan utnyttja fler finansiella instrument än vad en traditionell fond kan (Swedbank 2008).

High yield

Istället för att låna pengar av banken eller genomföra en nyemission kan företagen emittera företagsobligationer. Om kreditbetyget på obligationer är lägre än BBB kallas den high yield om den är högre kallas den investment grade (Skandia 2012).

Högfrekvenshandel

Innebär att högfrekvenshandlaren använder sig av avancerad hård- och mjukvara för att uppnå snabbast möjliga orderläggning och sedan försöka tillvarata på felprissättningar eller andra ineffektiviteter under extremt korta tidsintervall (Finansinspektionen 2012).

Investeringssparkonto

En ny sparform infördes 1 januari 2012. Genom investeringssparkontot kan privatpersoner förvara bland annat pengar, aktier, fonder och andra finansiella instrument som sedan schablonbeskattas. Det innebär att tillgångarna årligen kommer att beskattas oavsett om det har en positiv eller negativ utveckling. I deklARATIONEN behövs inte kapitalvinst eller kapitalförlust redovisas (Skatteverket 2012).

Mifid

Står för Markets in Financial Instruments Directive som är ett konsumentskydd som trädde i kraft i samband med stiftningen av Lag (2007:528) om värdepappersmarknaden som syftar till att förhindra privatpersoner med mindre kunskap att investera i finansiella instrument de inte förstår sig på. Mifid innebär att de som erbjuder investeringsrådgivning måste inhämta nödvändiga uppgifter om kunden för att den ska kunna göra lämpliga investeringar anpassade till kundens förutsättningar (Finansinspektionen 2008).

Private equity

Är även kallad private placement vilket innebär köp av aktier i ett bolag som ej är marknadsnoterad (Aktiespararna 2012).

Spread

Skillnader mellan köp- och säljkurser. Om skillnaden är stor leder det till att det blir svårt att få ett avslut (Avanza 2012).

